

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser samt till det första och det andra protokollet angående Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av den konventionen samt med förslag till lagar som har samband med den.

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att Riksdagen godkänner konventionen om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (*Romkonventionen*) samt till det första och det andra protokollet angående Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av den konventionen (*tillträdeskonventionen*).

Genom Romkonventionen fastställs enhetliga regler om tillämplig lag för avtalsförpliktelser. En allmän princip i konventionen är att på ett avtal skall tillämpas lagen i den stat om vilken parterna avtalat. I vissa fall, bland annat i konsumentavtal och arbetsavtal, har ett sådant lagval dock en begränsad verkan. Om lagval inte har gjorts, tillämpas på avtalet lagen i den stat som avtalet har sin närmaste anknytning till.

Romkonventionen är subsidiär i förhållande till andra konventioner och Europeiska gemenskapens lagstiftning samt till nationell lagstiftning som harmoniserats för genom-

förande av Europeiska gemenskapens lagstiftning.

På grund av ikraftträdandet av tillträdeskonventionen föreslås dessutom att lagen om tillämplig lag vid avtal om internationell karaktär, som innehåller bestämmelser som i förhållande till Romkonventionen är överlappande och delvis motstridiga, skall upphävas. I propositionen föreslås även att lagvalsbestämmelserna i vissa andra lagar skall upphävas. Ytterligare föreslås ändringar bland annat i lagen om arbetsavtal, lagen om tillämplig lag vid vissa försäkringsavtal av internationell karaktär och konsumentskyddslagen.

Lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning. Tillträdeskonventionen träder för Finlands vidkommande i kraft den första dagen den tredje månaden efter att Finland har deponerat sitt ratifikationsinstrument.

I N N E H Å L L S F Ö R T E C K N I N G

	Sida
PROPOTIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Nuläge	4
1.1. Lagstiftning	4
Allmänt	4
Lagen om tillämplig lag vid avtal av internationell karaktär	4
Lagvalsbestämmelser om särskilda avtal	5
1.2. Romkonventionen och de ändringar som gjorts i den	7
Allmänt	7
Konventionen om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning	8
Romkonventionen	8
1988 års första och andra protokoll angående Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av Romkonventionen	9
2. De centrala skillnaderna mellan Romkonventionen och Finlands gällande rätt	9
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	9
3.1. Ikraftträdande av tillträdeskonventionen	9
3.2. Konsumentskyddslagen	10
3.3. Arbetslagstiftningen	10
3.4. Bestämmelser som gäller försäkringsbolag och kreditinstitut	11
4. Propositionens verkningar	11
5. Beredningen av propositionen	11
5.1. Förhandlingarna om tillträdeskonventionen	11
5.2. Beredningen i Finland	11
6. Andra omständigheter som inverkar på propositionens innehåll	12
DETALJMOTIVERING	13
1. Romkonventionen och de ändringar som gjorts i den	13
1.1. Tillträdeskonventionen	13
1.2. Romkonventionen	14
1.3. 1988 års första protokoll angående gemenskapernas domstols tolkning av Romkonventionen	21
1.4. 1988 års andra protokoll angående gemenskapernas domstols tolkning av Romkonventionen	22
1.5. 1984 års och 1992 års konventioner	22
2. Lagförslagen	22
2.1. Lag om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser samt till det första och det andra protokollet angående Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av den konventionen	22
2.2. Lagen om arbetsavtal	22
2.3. Lagen om tillämplig lag vid vissa försäkringsavtal av internationell karaktär	23
2.4. Konsumentskyddslagen	23

3. Ikraftträdande	24
4. Nödvändigheten av riksdagens samtycke	24
5. Lagstiftningsordning	24
LAGFÖRSLAGEN	26
1. Lag om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser samt till det första och det andra protokollet angående Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av den konventionen	26
2. Lag om upphävande av lagen om tillämplig lag vid avtal av internationell karaktär	26
3. Lag om ändring av lagen om arbetsavtal	27
4. Lag om upphävande av 87 § sjömanslagen	27
5. Lag om upphävande av 16 c § sjöarbetstidslagen	28
6. Lag om upphävande av 28 § semesterlagen för sjömän	28
7. Lag om ändring av 1 och 13 § lagen om tillämplig lag vid vissa försäkringsavtal av internationell karaktär	29
8. Lag om upphävande av 58 § lagen om utländska försäkringsbolag	29
9. Lag om upphävande av 22 § lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland	30
10. Lag om ändring av 4 och 12 kap. konsumentskyddslagen	30
BILAGOR	32
Bilaga 1: Parallelltexter	32
3. Lag om ändring av lagen om arbetsavtal	32
7. Lag om ändring av 1 och 13 § lagen om tillämplig lag vid vissa försäkringsavtal av internationell karaktär	34
8. Lag om upphävande av 58 § lagen om utländska försäkringsbolag	35
9. Lag om upphävande av 22 § lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland	35
Bilaga 2: Romkonventionen och de ändringar som gjorts i den	36
1. Tillträdeskonventionen	36
2. Romkonventionen	38
3. 1988 års första protokoll angående gemenskapernas domstols tolkning av Romkonventionen	45
4. 1988 års andra protokoll angående gemenskapernas domstols tolkning av Romkonventionen	48
5. 1984 års konvention	50
6. 1992 års konvention	51

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning

Allmänt

Allmänna bestämmelser om hur tillämplig lag för förmögenhetsrättsliga avtal bestäms när ett avtal har anknytning till flera stater ingår i lagen om tillämplig lag vid avtal av internationell karaktär (466/1988), nedan den *allmänna lagen*. Den allmänna lagens bestämmelser är subsidiära så att lagvalsbestämmelser i andra lagar åsidosätter dem.

Lagvalsbestämmelser om särskilda avtal finns i lagen om tillämplig lag vid lösöreköp av internationell karaktär (387/1964), lagen om arbetsavtal (320/1970), lagen om tillämplig lag vid vissa försäkringsavtal av internationell karaktär (91/1993), nedan *lagen om internationella försäkringsavtal*, sjölagen (674/1994) samt växellagen (242/1932) och checklagen (244/1932).

Lagvalsbestämmelser om utländska kreditinstituts och finansiella instituts samt utländska försäkringsbolags verksamhet i Finland finns i lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/1993) och i lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995).

Ensidiga bestämmelser som endast gäller tillämpning av finsk lag finns i sjömanslagen (423/1979), sjöarbetsstidslagen (296/1976), lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart (248/1982), semesterlagen för sjömän (433/1984) och lagen om vägbefordringsavtal (345/1979).

Lagen om tillämplig lag vid avtal av internationell karaktär

Den allmänna lagen stiftades emedan det knappa utbudet på lagvalsbestämmelser i lagstiftningen försvårade möjligheterna att förutse slutresultatet och således orsakade osäkerhet i internationella rättsförhållanden. När den allmänna lagen stiftades ansåg man det vara viktig att lagvalsreglerna i olika länder var så enhetliga som möjligt, för att det, vid vilket lands domstol ett ärende behandlas, så lite som möjligt skall påverka slutresultatet. Det ansågs att detta kunde genomföras bäst så att den allmänna lagen till sina huvudprinciper skulle motsvara bestämmelserna i konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980 (*Romkonventionen*).

Den allmänna lagen tillämpas på sådana privaträttsliga avtal och ensidiga förbindelser som har anknytning till två eller flera stater (1 §). Vissa avtal och ensidiga förbindelser har lämnats utanför lagens tillämpningsområde. Lagen tillämpas inte på växlar och checkar, transportavtal eller avtal om lösning av tvister genom skiljeförfarande eller avtal om behörig domstol (2 § 1 mom.).

Huvudprincipen i lagen är att parterna kan avtala om den stat enligt vilkens lag deras inbördes avtalsförhållanden skall bedömas (4 § 1 mom.). Ett undantag är konsumentavtalen, på vilka under i lag bestämda förutsättningar tillämpas lagen i den stat där konsumenten har sitt hemvist. Ifrågavarande lag kan inte åsidosättas med en laghänvisning (10 § 1 mom.).

Om parterna inte har avtalat om tillämplig lag, tillämpas på avtalet lagen i den stat till vilken avtalet med beaktande av samtliga omständigheter har sin närmaste anknytning (5 § 1 mom.) Om någon avtalsparts prestation är kännetecknande för avtalet, anses avtalet ha sin närmaste anknytning till den stat där denna part har sitt driftställe. Presumtionen kan dock omkullkastas, om avtalet med beaktande av alla omständigheter tydligt har sin närmaste anknytning till en annan stat (5 § 2 mom.).

I lagen ingår principen om s.k. ordre public. Om tillämpningen av lagen i en främmande stat skulle leda till resultat som strider mot grunderna för Finlands rättsordning, skall till denna del finsk lag tillämpas (11 §).

Utän hinder av att ett avtal skall bedömas enligt lagen i en främmande stat, kan på avtalet tillämpas sådana tvingande bestämmelser i finsk rätt som med beaktande av deras offentlighetsrättsliga karaktär eller ett med dem annars sammanhängande viktigt allmänt intresse skall anses vara avsedda att tillämpas på avtalet oberoende av den lag som annars vore tillämplig (12 §).

Lagvalsbestämmelser om särskilda avtal

Köp av lösöre. Lagen om tillämplig lag vid lösöreköp av internationell karaktär

grundar sig på den konvention om tillämplig lag vid lösöreköp av internationell karaktär (FördrS 28/1964) som bereddes vid Haagkonferensen för internationell privaträtt, nedan 1955 års konvention. Förutom Finland har även Belgien, Danmark, Frankrike, Italien, Niger, Norge, Sverige och Schweiz ratificerat 1955 års konvention.

Lagen tillämpas på lösöreköp av internationell karaktär, dock inte på köp mellan näringsidkare och konsumenter (1 § 2 mom.). Lagen gäller inte avtalsparternas rättshandlingsförmåga, avtalets form eller köpets rättsverknningar i förhållande till tredje man (2 §).

Huvudprincipen i lagen är att parterna kan avtala om den lag som skall tillämpas på ett köp. Om något lagval inte har gjorts, tillämpas permanenta anknytningsbestämmelser (4 och 5 §). Härvid tillämpas på avtalet i regel lagen i det land där säljaren har hemvist. Om säljaren eller dennes representant har tagit emot beställningen i den stat där köparen har stadigvarande hemort eller där köparens affärsinrättning som gjort beställningen är belägen, tillämpas dock lagen i detta land.

En ny konvention om tillämplig lag vid lösöreköp upprättades år 1985 vid den internationella privaträttsliga konferensen i Haag. Denna konvention har inte trätt i kraft internationellt och Finland har inte ratificerat den. Konventionen från år 1985 är mera omfattande och detaljerad än 1955 års konvention.

Parallellt med de internationella privaträttsliga bestämmelserna har enhetliga rättsregler om internationella köp av varor utvecklat, emedan lagvalsreglerna inte har garanterat tillräcklig enhetlighet. Harmoniserade rättsregler ingår bland annat i den i Wien den 11 april 1980 ingångna konventionen angående avtal om internationella köp av varor (FördrS 50 /1988), nedan *Wienkonventionen*. Förutom Finland har 45 andra stater ratificerat konventionen.

Wienkonventionen tillämpas på avtal om köp av varor mellan sådana parter vilkas affärsställen är belägna i olika stater, när dessa stater är fördragsslutande stater eller när det följer av internationellt privaträttsliga regler att lagen i en fördragsslutande stat skall tillämpas (artikel 1 stycke 1). Konventionen gäller inte köp av en vara för personligt bruk eller för familjens eller hushållets bruk (artikel 2 stycke a). Enligt en förklaring som Finland lämnat till Wienkonventio-

nen tillämpas den inte i sådan fall då parterna har sina affärsställen i något nordiskt land.

Arbetsavtal. I samband med att den allmänna lagen stiftades fogades till lagen om arbetsavtal ett 5 a kap., som gäller arbetsavtal av internationell karaktär. Bestämmelserna i kapitlet avviker från bestämmelserna i Romkonventionen.

I lagen om arbetsavtal har parterna givits begränsad rätt att avtala om tillämplig lag. De har rätt att överenskomma om att tillämpa lagen i den stat där arbetet huvudsakligen utförs eller där arbetstagaren har sitt hemvist eller där arbetsgivaren har sitt driftställe. Lagvalet skall göras skriftligen (51 a § 3 mom.)

Om något lagval inte har gjorts, tillämpas på ett arbetsavtal av internationell karaktär lagen i den stat där arbetstagaren har sitt hemvist. En förutsättning är att arbetsgivaren har sitt driftställe i den staten. I annat fall tillämpas på arbetsavtalet lagen i den stat där arbetet huvudsakligen utförs eller, om det inte kan anses att arbetet huvudsakligen utförs i någon viss stat, lagen i den stat där arbetsgivaren har sitt driftställe (51 a § 1 mom.). Om arbetsavtalet med beaktande av samtliga omständigheter i det enskilda fallet tydligt har en närmare anknytning till någon annan stat än den vars lag enligt ovan nämnda bestämmelser vore tillämplig, skall lagen i denna andra stat dock tillämpas på avtalet (51 a § 2 mom.).

När på ett arbetsavtal tillämpas annan lag än lagen i den stat där arbetet utförs, skall enligt lagen om arbetsavtal beaktas de tvingande normer om arbetsförhållandena som gäller där arbetet utförs (51 b §).

Såsom normer vilka kan tillämpas på arbetsavtal och vilka utgör tvingande normer i Finland har ansetts bestämmelser som närmast gäller arbetstid och arbetsförhållanden samt dessutom sådana bestämmelser som syftar till att skydda i synnerhet den svagare parten.

För att göra rättsläget klarare fogades 1996 till 17 § lagen om arbetsavtal ett nytt 6 mom. (466/1996), i vilket sägs att bestämmelserna i 1 och 2 mom., som gäller kollektivavtals allmänbindande karaktär, skall anses som sådana tvingande stadganden i finsk rätt som avses i 12 § i den allmänna lagen. Undantag från karaktären av tvingande bestämmelse utgörs av vissa arbeten som närmast hänförs sig till anskaffning av en

maskin eller en anordning eller ett expert-system samt installation, reparation eller service av dessa, när detta arbete är av tillfällig natur och inte kan utföras med inhemsk arbetskraft.

I sjömanslagen, sjöarbetstidslagen, lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart och i semesterlagen för sjömän finns tillämpningsbestämmelser vilka inverkar på valet av tillämplig lag för arbetsavtal av internationell karaktär. Bestämmelserna i dessa lagar tillämpas med vissa undantag på arbete som utförs på finska fartyg (lagarnas 1 §). Begränsningen av avtalsfriheten på detta sätt grundar sig delvis på de konventioner angående sjöarbete som beretts vid Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens, bland annat konvention nr 147 angående miniminormer i handelsfartyg (FördrS 54/1979). Ifrågavarande konvention förpliktar varje fördragsstat att för fartyg som registrerats inom dessa område stifta lagar som uppfyller de minimikrav som ställts i konventionen eller i konventioner som nämns i bilagan.

Arbetsministeriet kan enligt 86 § sjömanslagen, 16 a § sjöarbetstidslagen och 26 § semesterlagen för sjömän under vissa förutsättningar på ansökan antingen helt eller delvis befria en utländsk arbetsgivare från att iaktta ifrågavarande lagar på ett sådant finskt fartyg som helt eller delvis har överlämnats att nyttjas av en utlänning.

Dessutom kan sjömanslagen (87 §), sjöarbetstidslagen (16 c §) och semesterlagen för sjömän (28 §) enligt vad statsrådets bestämmelser bli tillämpliga på utländska fartyg när det gäller arbetsförhållanden mellan en finländsk arbetsgivare och finländska arbetstagare. I praktiken har ett beslut av statsrådet förutsatt att det enligt lagstiftningen i fartygets flaggstat är möjligt att tillämpa utländsk lagstiftning. Dessa bestämmelser grundar sig inte på bestämmelserna i internationella konventioner.

Försäkringsavtal. Genom lagen om internationella försäkringsavtal har satts i kraft de bestämmelser i Europeiska gemenskapernas vissa försäkringsdirektiv (direktiven 88/357/EEG, 90/619/EEG och 92/49/EEG) som hör till området för internationell privaträtt. Lagen om internationella försäkringsavtal gäller fall där både försäkringsgivarens centrala förvaltning och det driftställe från vilket försäkringen har beviljats är belägna i en stat som hör till Europeiska eko-

nomiska samar betsområdet (*EES-stat*). Dessutom förutsätter tillämpningen av lagen att den risk som omfattas av skadeförsäkringen är belägen i en EES-stat eller att livförsäkringstagarens stadigvarande bostadsort är belägen i en EES-stat. Om livförsäkringstagaren är en juridisk person krävs det att det driftställe som avtalet gäller är beläget i en EES-stat (1 § 1 mom.).

Den tillämpliga lagen bestäms enligt den allmänna lagen för de försäkringsavtal av internationell karaktär vilka inte omfattas av lagen om internationella försäkringsavtal.

Enligt lagen om utländska försäkringsbolag skall ett utländskt försäkringsbolag i sin verksamhet i Finland iaktta finsk lag. Dessutom skall bolaget iaktta finska myndigheters beslut och föreskrifter samt svara inför finsk domstol, om inte något annat följer av de internationella avtal som Finland ingått (58 §).

Transportavtal. Sjötransporter. Sjölagens bestämmelser om transport av styckegods skall tillämpas när en transport har i lagen angiven anknytning till ett nordiskt land (13 kap. 2 § 1 och 2 mom.). Dessutom skall bestämmelserna tillämpas i andra fall som nämns i 13 kap. 2 § 2 mom., om inte avtalsparterna har kommit överens om något annat. Sjölagens bestämmelserna om befraktning av fartyg tillämpas i inrikes fart i Finland samt i fart mellan de nordiska länderna (14 kap. 1 § 3 mom.). Med de nordiska länderna avses i sjölagen Finland Danmark, Norge och Sverige. Lagvalsbestämmelserna i sjölagens 13 och 14 kap. är nästan likadana som motsvarande bestämmelser i Danmark och Sverige.

I 15 kap. sjölagen bestäms att sådana avtalsvillkor är utan verkan som begränsar vissa passagerarrättigheter enligt sjölagen, om befordran av passageraren sker i trafik inom de nordiska länderna eller i trafik till eller från någon av dessa stater. Avtalsvillkoren är ogiltiga oberoende av vilken lag som annars skall tillämpas på befordran (15 kap. 21 § 2 mom. 1 punkten). När en transport inte har ovan avsedd nordisk anknytning, är avtalsvillkor som begränsar passagerarnas rättigheter utan verkan, om finsk lag enligt allmänna finska lagvalsregler skall tillämpas (15 kap. 21 § 2 mom. 2 punkten).

Järnvägstransporter. Den tillämpliga lagen för avtal om järnvägstransport bestäms i enlighet med CIV-reglerna i bilaga A till konventionen om internationell järnvägstrafik

(FördrS 5/1985 och 75/1996), nedan *COTIF*, i de fall då avtalet gäller transport av passagerare och resgods med internationella befordringshandlingar, vilka har upprättats för en resa omfattande minst två staters område under förutsättning att resan uteslutande omfattar linjer som antecknats i listorna över linjer (bilaga A artikel 1, 1 § 1 mom.). Alla viktigaste järnvägslinjer, med undantag av Ryssland, har antecknats i förteckningarna. I CIV-reglerna föreskrivs bland annat om tillämplig lag för järnvägens ansvar när det gäller försenings- och avbeställningsfall samt för överlåtelse av resgods, återbetalning av avgift och tilläggsbetalning. Om något annat inte bestäms i de enhetliga rättsreglerna, tilläggsbestämmelserna och de internationella tarifferna, är nationell rätt tillämplig (artikel 8).

CIM-reglerna i *COTIF*'s bilaga B tillämpas på alla godsframsändelser som lämnas för transport med direkt fraktsedel utfärdad för en sådan sträcka som berör minst två staters område och omfattar enbart i linjeförteckningen upptagna linjer (bilaga B artikel 1, 1 §). CIM-reglerna innehåller en lagvalsbestämmelse för överlämnande av gods samt upphävande och avbrytande av preskription av anspråk. Dessutom innehåller CIM-reglerna en likadan bestämmelse om tillämpning av nationell rätt som CIV-reglerna (artikel 10).

Vägtransporter. Lagen om vägbefordringsavtal tillämpas på godsbefordran som sker med motorfordon, om den sker mellan Finland och en främmande stat eller mellan sådana främmande stater av vika åtminstone den ena har biträtt konventionen om fraktavtal vid internationell godsbefordran på väg (FördrS 50/1973 och FördrS 85/1980), nedan *CMR*. Lagen tillämpas dock inte på internationell transport på vilken enligt allmänna internationellt privaträttsliga principer skall tillämpas lagen i en annan stat som biträtt sagda konvention (1 § 1 mom.). Ett avtalsvillkor som avviker från ovan nämnda bestämmelser är ogiltigt (5 § 1 mom.). Lagen om vägbefordringsavtal grundar sig på *CMR*'s bestämmelser.

I finsk lag ingår inte bestämmelser om lagval för avtal som gäller passagerartransporter med motorfordon.

Lufttransporter. Om lufttransporter bestäms i lagen om befordran med luftfartyg (289/1937), lagen om luftbefordringsavtal (254/1980) och lufttransportlagen

(387/1986). De två förstnämnda lagarna har upphävts, men de skall på grund av Finlands folkrättsliga förpliktelser tillämpas i fråga om vissa stater. Tillämplig lag för lufttransportavtal beror på varifrån eller vart transporten sker. Lagen om befordran med luftfartyg tillämpas, om transporten sker mellan Finland och en sådan stat som har anslutit sig till konventionen rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om internationell luftbefordran (FördrS 26/1937), nedan *Warszawakonventionen*. Lagen om luftbefordringsavtal tillämpas på transporter mellan Finland och en sådan stat som har biträtt *Warszawakonventionen*, sådan den lyder ändrad genom det i Haag år 1955 upprättade protokollet (FördrS 37/1977). Lufttransportlagen tillämpas på inhemska transporter och på transporter mellan Finland och en sådan främmande stat som inte har biträtt *Warszawakonventionen* i dess ursprungliga eller ändrade lydelse.

Parternas rätt att avtala om tillämplig lag har begränsats. Enligt 37 § lufttransportlagen är ett avtalsvillkor ogiltigt, om i ett lufttransportavtal eller annars innan skada har inträffat överenskomms om tillämplig lag med avvikelse från lufttransportlagen. Även lagen om befordran med luftfartyg (32 §) samt lagen om luftbefordringsavtal (39 §) innehåller en bestämmelse med samma innehåll.

1.2. Romkonventionen och de ändringar som gjorts i den

Allmänt

Romkonventionen öppnades för undertecknande den 19 juni 1980. Romkonventionen fortsätter det arbete med att förenhetliga lagstiftningen inom den internationella privaträtten vilket inleddes genom Brysselkonventionen om domstols behörighet och verkställighet av domar. Genom konventionen fastställs enhetliga bestämmelser om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.

Romkonventionen är ett slutet avtal sålunda att endast stater som är medlem i Europeiska gemenskaperna kan ansluta sig till det. Konventionen ändrades genom en konvention som undertecknades i Luxemburg den 10 april 1984 och en konvention som undertecknades i Funchal den 18 maj 1992. Genom dessa konventioner anslöt sig Grekland, Portugal och Spanien till Romkonventionen. Romkonventionen trädde internationellt i

kraft den 1 april 1991. En promemoria som förklarar konventionens innehåll, nedan *förklaringspromemorian*, har publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning den 30 oktober 1980 (OJ C 282, s. 1).

Till Romkonventionen hör två av medlemsstaterna den 19 december 1988 undertecknade protokoll, genom vilka Europeiska Gemenskapernas domstol, nedan *EG-domstolen*, ges viss behörighet att tolka Romkonventionen samt andra handlingar som nämns i det första protokollet för 1988. Protokollen har inte ännu trätt i kraft. Förklaringspromemorian angående dessa har publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning den 9 mars 1990 (OJ C 219, s. 19).

Enligt artikel 4 punkt 2 i en akt i anslutning till avtalet om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning till Europeiska unionen är Finland, Sverige och Österrike skyldiga att tillträda Romkonventionen och därtill hörande protokoll om domstolen såsom tolkare av konventionen. Tillträdeskonventionen undertecknades i Bryssel den 29 november 1996. Angående tillträdeskonventionen har upprättats en förklaringspromemoria, som har godkänts vid det sammanträde som ministerrådet för rättsliga och inrikes frågor höll den 26 maj 1997. Förklaringspromemorian har inte ännu publicerats.

Konventionen om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning

Genom anslutningskonventionen ansluter sig Finland, Sverige och Österrike till Romkonventionen jämte senare ändringar av den samt till 1988 års första och andra protokoll (artikel 1).

Genom tillträdeskonventionen ändras det protokoll som fogats till konventionen så att även Finland och Sverige får rätt att behålla sina nationella bestämmelser om tillämplig lag när det gäller sjötransport av gods och att ändra dessa bestämmelser utan att förfarandet i artikel 23 i Romkonventionen följs (artikel 2). Enligt det ursprungliga protokollet hade Danmark motsvarande rätt.

Genom anslutningskonventionen görs dessutom en teknisk anpassning av 1988 års första protokoll. Genom anpassningen fogas till protokollet de domstolar som har rätt att i de nya medlemsstaterna be om förhandsavgörande beträffande tolkningen av konventionen (artikel 3).

Romkonventionen

Tillämpningsområde. Romkonventionen tillämpas i princip på alla avtalsförpliktelser när de har anknytning till flera än en stat. Vissa avtalsförpliktelser har lämnats utanför konventionens tillämpningsområde (artikel 1).

Konventionens tillämpningsområde är allmänt i det avseendet att den lag som anvisas i konventionen skall tillämpas, även om det är lagen i en annan stat än en konventionsstat (artikel 2). Tidsmässigt har tillämpningen av konventionen begränsats till avtal som har ingåtts efter det att konventionen för ifrågavarande stats del har trätt i kraft (artikel 17). Parternas samtliga rättigheter och förpliktelser i anslutning till avtalet bestäms enligt den tillämpliga lagen, om inte undantag uttryckligen har gjorts i konventionen (artikel 10).

Principen om full avtalsfrihet. På ett avtal tillämpas den lag i någon stat som parterna har kommit överens om (artikel 3 punkt 1). I vissa fall, t.ex. i konsument- och arbetsavtal har lagvalet dock en begränsad verkan (artikel 5 punkt 1, artikel 6 punkt 1).

Tillämplig lag i avsaknad av parternas lagval. Om något lagval inte har gjorts, tillämpas på avtalet lagen i det land som det har närmast anknytning till (artikel 4 punkt 1). Som komplettering av denna allmänna bestämmelse innehåller konventionen presumtioner om vilka omständigheter som anses utgöra närmaste anknytning (principen om karaktäristisk prestation; artikel 4 punkt 2—4 och artikel 6 punkt 2). Presumtionerna saknar betydelse, om det av alla omständigheter framgår att avtalet har närmast anknytning till en annan stat (artikel 4 punkt 5 och artikel 6 punkt 2).

Det ovan sagda gäller inte konsumentavtal som har en i konventionen definierad nära anknytning till den stat där konsumenten har sin vanliga vistelseort. Om lagval inte har gjorts, tillämpas på dessa konsumentavtal lagen i den stat där konsumenten har sin vanliga vistelseort (artikel 5 punkt 2).

Tillämplig lag. I begreppet tillämplig lag ingår samtliga normer i rättsordningen i fråga, såsom lagstiftningen och rättspraxis. Konventionen förbjuder dock åter- eller vidareförvisning (förbud mot renvoi), vilket betyder att ifrågavarande stats lagvalsregler inte tillämpas (artikel 15).

Domstolen kan besluta att inte tillämpa en

regel in den lag som anvisas i konventionen, men endast om en tillämpning av den är uppenbart oförenlig med grunderna för domstolslandets rättsordning ("ordre public"; artikel 16).

Internationellt tvingande bestämmelser. Om ett avtal har nära anknytning även till en annan stat än den vars lag enligt konventionen tillämpas på avtalet, kan domstolen beakta sådana bestämmelser i detta tredjelandets lag som skall tillämpas oberoende av den lag som annars är tillämplig på avtalet. Vid bedömning av om sådana tvingande regler skall tillämpas skall hänsyn tas till deras art och syfte samt till följderna av att de tillämpas eller inte tillämpas (artikel 7 punkt 1). En konventionsstat har rätt att göra en reservation beträffande artikel 7 punkt 1 (artikel 22 punkt 1).

Konventionen hindrar inte att man tillämpar sådana bestämmelser i domstolslandets lag som är tvingande oavsett vilken lag som i övrigt skall tillämpas på avtalet (artikel 7 punkt 2).

Förhållande till andra konventioner och gemenskapsrätten. Romkonventionen är subsidiär i förhållande till andra konventioner och gemenskapsrätten (artikel 20 och 21). Konventionen hindrar inte att sådana internationella konventioner tillämpas som fördragsstaten har tillträtt eller kommer att tillträda. Konventionen hindrar inte heller att sådana lagvalsregler angående specialområden tillämpas som ingår eller kommer att ingå i rättsakter utfärdade av Europeiska gemenskapernas institutioner eller i nationella lagar som har harmoniserats för genomförande av dessa rättsakter.

1988 års första och andra protokoll angående Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av Romkonventionen

Avsikten med de två protokollen till Romkonventionen var konventionsstaternas strävan att skapa ett sådant system med vilket man säkerställer en enhetlig tolkning av konventionsbestämmelserna. I 1988 års första protokoll bestäms om omfattningen av EG-domstolens behörighet. Genom det andra protokollet ges EG-domstolen ifrågasvarande behörighet. Ikraftträdandet av det första protokollet förutsätter att sju signatarstater ratificerar protokollet. Protokollet träder dock i kraft först när det andra protokollet har trätt i kraft. Ikraftträdandet av det andra protokol-

let förutsätter att alla signatarstater ratificerar det. Protokollen har inte ännu trätt i kraft.

2. De centrala skillnaderna mellan Romkonventionen och Finlands gällande rätt

Bestämmelserna i Romkonventionen mot svarar till sina huvudprinciper Finlands gällande rätt.

De viktigaste skillnaderna gäller arbetsavtal och konsumentavtal. Skillnader finns i fråga om definitionen av konsumentavtal samt parternas rätt att avtala om tillämplig lag för konsumentavtal. Beträffande arbetsavtal finns det skillnader i fråga om avtalsfrihetens omfattning, formen för lagval samt vilken lag som skall tillämpas, om något lagval inte har gjorts.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Ikraftträdande av tillträdeskonventionen

Målet för propositionen är att sätta i kraft tillträdeskonventionen. Detta skulle ske genom stiftande av en s.k. blankolag, med hjälp av vilken konventionens substansbestämmelser som sådana skulle bli nationell lag. Detta förfarande för genomförande är motiverat emedan bestämmelserna i Romkonventionen kan tillämpas i oförändrat skick och de inte förutsätter kompletterande nationella bestämmelser. Också i största delen av de gamla medlemsstaterna har Romkonventionen satts i kraft genom ett förfarande av detta slag. Ikraftträdandet förutsätter att den allmänna lagen med bestämmelser som är överlappande i förhållande till Romkonventionen och delvis står i strid med den upphävs.

Vid beredningen av propositionen övervägdes att i lagen om arbetsavtal skriva in Romkonventionens centrala lagvalsbestämmelser. Fördelen med detta vore att de viktigaste lagvalsbestämmelserna om arbetsavtal skulle ingå i samma författning som tidigare. Å andra sidan skulle förfarandet innebära enbart en upprepning av bestämmelserna i Romkonventionen. Eftersom det således endast är fråga om tillgodoseende av ett informationsbehov, har det ansetts tillräckligt med en i 5 a kap. lagen om arbetsavtal in-

tagen bestämmelse med hänvisning till Romkonventionen.

3.2. Konsumentkyddslagen

Det föreslås att till konsumentkyddslagen fogas två nya bestämmelser. Den nya 5 § i 4 kap. anknyter till genomförande av artikel 6 punkt 2 i direktivet om oskäliga villkor i konsumentavtal (93/13/EEG), nedan *avtalsvillkorsdirektivet*. Enligt artikeln måste medlemsstaterna genomföra behövliga åtgärder för att konsumenterna inte skall bli utan skydd enligt direktivet av den anledningen att man beslutar tillämpa tredje lands lag på avtalet. Avsikten med paragrafen är att förhindra att den lagstiftning i EG-staterna som stiftats för genomförande av direktivet till konsumenternas nackdel kringgås genom laghänvisning. När avtalsvillkorsdirektivet genomfördes ansågs det att ett med den allmänna lagen överensstämmande lagvalsförbud i konsumentavtal är tillräckligt för att uppfylla kraven i direktivet. På grund av upphävandet av den allmänna lagen bör innehålllet i artikel 6 punkt 2 genomföras separat.

Dessutom föreslås det att till 12 kap. konsumentkyddslagen skall fogas en 1 f §, i vilken hänvisas till de lagvalsbestämmelser som gäller avtalsförpliktelser vilka hör till tillämpningsområdet för konsumentkyddslagen. Till den del Romkonventionen eller EG-lagstiftningen inte innehåller lagvalsbestämmelser om dessa skall i tillämpliga delar iaktas bestämmelserna i Romkonventionen.

3.3. Arbetslagstiftningen

För ikraftträdande av de bestämmelser i Romkonventionen som gäller arbetsavtal föreslås att bestämmelserna i 5 a kap. lagen om arbetsavtal upphävs. Dessutom föreslås att till kapitlet fogas en bestämmelse med hänvisning till bestämmelserna i Romkonventionen. Med anledning av att den allmänna lagen upphävs ändras den i 17 § 6 mom. lagen om arbetsavtal ingående hänvisning till 12 § i den allmänna lagen som gäller tvingande bestämmelser i finsk lag så att hänvisningen gäller artikel 7 punkt 2 i Romkonventionen med motsvarande innehåll.

Dessutom föreslås att 87 § sjömanslagen, 16 c § sjöarbetstidslagen och 28 § semesterlagen för sjömän skall upphävas. I nämnda paragrafer ges statsrådet rätt att förordna att

ifrågavarande lagar också skall iaktas på utländska fartyg i arbetsförhållanden mellan finska arbetsgivare och finska arbetstagare. Paragraferna står i konflikt med Romkonventionen, emedan de inte ger parterna en möjlighet att välja tillämplig lag för arbetsavtal, vilket å sin sida är huvudprincip enligt Romkonventionen. Möjligheten att på ovan nämnt sätt utvidga tillämpningen av finsk lag grundar sig inte på bestämmelser i internationella fördrag som är bindande för Finland. Det torde inte heller kunna anses befogat att anse att giltigheten av nämnda bestämmelser kunde grunda sig på artikel 7.2 i Romkonventionen.

Tillämpningen av 87 § sjömanslagen, 16 c § sjöarbetstidslagen och 28 § semesterlagen för sjömän kan också leda till diskriminering som förbjuds enligt gemenskapsrätten. Diskrimineringsförbudet, som hör till gemenskapsrättens centrala principer och som har angetts bland annat i artikel 48 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, nedan *EG-fördraget*, vilken gäller arbetskraftens fria rörlighet, förutsätter att situationer av samma slag inte får behandlas på olika sätt och att olika situationer inte får behandlas på samma sätt, om inte denna behandling uttryckligt kan motiveras. Tillämpningen av dessa paragrafer kan leda till diskriminering i sådana fall där en finsk arbetsgivare på ett i en främmande stat registrerat fartyg anställer arbetstagare från Finland och någon annan EU-stat. I detta fall vore det inte möjligt att, utan att bryta mot diskrimineringsförbudet, genom beslut av statsrådet förordna att endast på finska arbetstagare skall tillämpas sådan finsk lagstiftning som skulle leda till anställningsvillkor som vore fördelaktigare ur deras synvinkel.

Trots att 87 § sjömanslagen, 16 c § sjöarbetstidslagen och 28 § semesterlagen för sjömän upphävs skall en finsk arbetsgivare och arbetstagare fortfarande i den utsträckning som Romkonventionen tillåter kunna avtala om tillämpning av finsk lag också när arbetet utförs på ett utländskt fartyg.

3.4 Bestämmelser om försäkringsbolag och kreditinstitut

Det föreslås att tillämpningsområdet för lagen om tillämplig lag vid vissa försäkringsavtal av internationell karaktär utvidgas så att lagen skall tillämpas på försäkringsav-

tal, som täcker risker belägna inom EES-staternas område. Med avvikelse från nuläget skulle det sakna betydelse var försäkringsgivarens huvudsakliga förvaltning finns eller var det ställe som beviljat försäkringen finns. Andringen beror på att tillämpningsområdet för Romkonventionen i fråga om försäkringsavtal är mera begränsat än den allmänna lagens tillämpningsområde.

I propositionen föreslås dessutom att 58 § lagen om utländska försäkringsbolag skall upphävas. Paragrafen är obehövlig och står till viss del i strid med EG-domstolens vedertagna rättspraxis i fråga om allmänintresset, med Romkonventionen och med internationella konventioner om domstolars behörighet.

Av motsvarande skäl föreslås att 22 § lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland, som i huvudsak har samma innehåll som 58 § lagen om utländska försäkringsbolag, skall upphävas.

4. Propositionens verkningar

Propositionen har inte direkta ekonomiska eller organisatoriska verkningar. De lagvalsbestämmelser som sätts i kraft genom de föreslagna lagarna och som motsvarar de övriga EU-staternas lagstiftning är ägnade att underlätta internationell ekonomisk verksamhet.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Förhandlingarna om tillträdeskonventionen

De ändringar i Romkonventionen som förutsätts av att nya medlemsstater ansluter sig till konventionen bereddes under år 1996 i en arbetsgrupp som tillsatts av de ständiga representanternas kommitté. Konventionsstaterna undertecknade anslutningskonventionen i Bryssel den 29 november 1996.

5.2. Beredningen i Finland

Justitieministeriet tillsatte den 14 januari 1997 en arbetsgrupp för att bereda ett förslag till en regeringsproposition om ikraftträdande av tillträdeskonventionen. Justitieministeriet bad den 10 juni 1997 av delegationen för sjömansärenden ett utlåtande om frågor som har samband med sjöarbete. Om

ikraftsättandet av tillträdeskonventionen ordnades den 13 juni 1997 ett diskussionsmöte i justitieministeriet.

Arbetsgruppens förslag till regeringsproposition blev klart den 25 november 1997. Om förslaget inbegärdes utlåtanden av 24 myndigheter och samfund. Utlåtandena var i huvudsak positiva. Reservationer framfördes närmast beträffande ikraftträdande av de lagvalsbestämmelser som gäller arbetsvtal. Kommunala arbetsmarknadsverket, Servicearbetsgivarna rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund samt Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf anförde för begrundan att Romkonventionens bestämmelser om arbetsavtal skulle skrivas in i arbetslagstiftningen. Dessutom framförde Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund att 17 § 6 mom. lagen om arbetsavtal borde upphävas, om Romkonventionen bringas i kraft med en blancolag. Enligt Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf och Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf borde bestämmelserna om sjöarbete bevaras även i fortsättningen.

Den fortsatta beredningen av propositionen har utförts som tjänstearbete vid justitieministeriet. Vid den fortsatta beredningen har propositionen setts över till vissa delar på det sätt som föreslagits i utlåtandena.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Bestämmelserna i Romkonventionens artikel 6 och 7 har anknytning till Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster, nedan *direktivet om utstationerade arbetstagare*. EU:s medlemsstater skall genomföra detta direktiv senast den 16 december 1999. Genomförandet av direktivet bereds i en förhandlingsgrupp som bildats av arbetsministeriet.

Genom direktivet samordnas de tvingande bestämmelser i medlemsstaterna som gäller arbetstagarnas minimiskydd och som arbetsgivarna i värdlandet skall iaktta när de i samband med tillhandahållande av tjänster utstationerar arbetstagare i en annan medlemsstat för tillfälligt arbete. Om området för tvingande bestämmelser föreskrivs i fråga om s.k. allmänt bindande kollektivavtal uttryckligen i Finland i 17 § 6 mom. lagen om arbetsavtal. Ovannämnda förhandlingsgrupp,

i vilken de olika arbetsmarknadsparterna är företrädare, måste vid beredningen av genomförandet av direktivet reda ut behovet av att innehållsmässigt ändra detta lagrum. På grund av att verkställigheten av Romkonven-

tionen och direktivet tidsmässigt ligger nära varandra samt av att förhandlingsgruppen har bildats föreslås att 17 § 6 mom. skall ändras endast till den del det är nödvändigt för att sätta i kraft Romkonventionen.

DETALJMOTIVERING

1. Romkonventionen och de ändringar som gjorts i den

AVDELNING IV

1.1. Tillträdeskonventionen

SLUTBESTÄMMELSER

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1. I artikeln bestäms om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning till Romkonventionen, sådan den lyder ändrad genom 1984 års och 1992 års konventioner, samt till 1988 års första och andra protokoll.

AVDELNING II

ANPASSNING AV DET PROTOKOLL SOM UTGÖR BILAGA TILL 1980 ÅRS KONVENTION

Artikel 2. Artikeln innehåller en anpassning av det till Romkonventionen fogade protokoll med vilken Danmark ges rätt att hålla i kraft 169 § i sin sjölag (Sølov) samt rätt att ändra denna paragraf utan att förfarandet i artikel 23 i Romkonventionen följs. I paragrafen bestäms om tillämplig lag för sjötransporter av varor. I artikeln ges även Finland och Sverige motsvarande rätt, beträffande vilka lagvalsbestämmelserna angående sjötransport av varor ingår i 13 kap. 2 § 1 och 2 mom. och 14 kap. 1 § 3 mom. i respektive lands sjölag. I artikeln uppdateras dessutom en hänvisning till Danmarks sjölag: bestämmelserna om sjötransport av gods ingår i 252 § samt 321 § 3 och 4 mom. i sjölagen (Sølov).

AVDELNING III

ANPASSNING AV 1988 ÅRS FÖRSTA PROTOKOLL

Artikel 3. Artikeln innehåller en teknisk anpassning av 1988 års första protokoll. I dess artikel 2 punkt a införs domstolar som i de nya medlemsstaterna har rätt att begära förhandsavgörande angående tolkningen av Romkonventionen. I Finland är domstolarna högsta domstolen, högsta förvaltningsdomstolen, marknadsdomstolen och arbetsdomstolen.

Artikel 4. I punkt 1 bestäms att generalsekreteraren för Europeiska unionens råd till Österrikes, Finlands och Sveriges regeringar skall översända en bestyrkt kopia av Romkonventionen, 1984 års och 1992 års konvention samt 1988 års första och andra protokoll, vilka har upprättats på danska, engelska, franska, grekiska, iriska, italienska, nederländska, spanska, portugisiska och tyska språken. Enligt punkt 2 har de finska och svenska versionerna lika giltighet under samma villkor som de andra texterna till ifrågakvarande dokument.

Artikel 5. I artikeln bestäms om signatärstaternas skyldighet att ratificera tillträdeskonventionen.

Artikel 6. I artikeln bestäms om tillträdeskonventionens ikraftträdande. Enligt punkt 1 i artikeln träder tillträdeskonventionen i kraft i förhållandet mellan de stater som ratificerat konventionen den första dagen i den tredje månaden efter det att det sista ratifikationsinstrumentet har deponerats av Österrike, Finland eller Sverige och av en avtalslutande stat som har ratificerat Romkonventionen. I punkt 2 bestäms om ikraftträdande för en sådan stats del som ratificerar tillträdeskonventionen efter det att den har trätt i kraft enligt punkt 1. För en sådan stats del träder tillträdeskonventionen i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att dess ratifikationsinstrument har deponerats.

För att tillträdeskonventionen skall träda i kraft för Finlands del krävs det alltså att Finland och någon annan stat som har ratificerat Romkonventionen ratificerar tillträdeskonventionen.

Artikel 7. I artikeln bestäms att generalsekreteraren för Europeiska unionens råd skall underrätta signatärstaterna om deponeringen av ratifikationsinstrument samt om dagen för tillträdeskonventionens ikraftträdande för de avtalslutande staternas del.

Artikel 8. I artikeln bestäms att anslutningskonventionen upprättas på medlemsstaternas tolv officiella språk och att alla olika textversioner har lika giltighet. Tillträdeskonventionen deponeras i arkiven hos Europeiska unionens råds generalsekretariat. Generalsekreteraren skall sända en bestyrkt ko-

pia av den till regeringen i varje signatärstat.

1.2. Romkonventionen

AVDELNING I

KONVENTIONENS TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Artikel 1. Konventionens tillämpningsområde. I *punkt 1* bestäms att bestämmelserna i konventionen tillämpas på avtalsförpliktelser i de fall då ett avtal har anknytning till flera än en stat. Utanför konventionens tillämpningsområde faller t.ex. sakrättsliga frågor.

Begreppet avtalsförpliktelse har inte definierats i konventionen. Med beaktande av vad som i artikel 18 i konventionen bestäms om enhetlig tolkning skall begreppet inte tolkas enbart med den nationella rättens kriterier.

Konventionen tillämpas när ett avtal har anknytning till flera än en stat. Ett avtal har anknytning till en stat t.ex. när en parts vanliga vistelseort eller centralförvaltning finns där, prestationsplatsen eller avtalsobjektet finns där eller avtalet har ingåtts där.

Vissa saker har uttryckligen lämnats utanför konventionens tillämpningsområde. Enligt *punkt 2* i artikeln tillämpas bestämmelserna inte på fysiska personers rättsliga status, rättskapacitet eller rättshandlingsförmåga, om inte annat följer av artikel 11. För det andra tillämpas konventionen inte på avtalsförpliktelser som rör arv och testamente eller makars förmögenhetsförhållanden. Konventionen tillämpas inte heller på rättigheter och förpliktelser som har sin grund i familjeförhållanden, släktskap, äktenskap eller svågerskap, inklusive underhållsskyldighet mot barn födda utom äktenskap. För det tredje tillämpas bestämmelserna inte på förpliktelser som följer av växlar, checkar, löpande skuldebrev och andra negotiabla värdepapper, i den utsträckning som förpliktelserna enligt sådana andra värdepapper följer av deras negotiabla karaktär. För det fjärde har skiljedomsavtal och avtal om val av domstol uteslutits ur tillämpningsområdet. För det femte tillämpas konventionens bestämmelser inte på frågor som omfattas av reglerna om bolag, föreningar och juridiska personer. För det sjätte tillämpas konventionen inte på frågan om ett ombud kan binda en mellanman i förhållande till tredje man, eller om ett organ för ett bolag, en förening

eller en juridisk person kan binda bolaget, föreningen eller den juridiska personen i förhållande till tredje man. För det sjunde har frågor som rör trustinstitutionen avgränsats från konventionens tillämpningsområde. Konventionen tillämpas inte heller på bevisfrågor och processuella frågor, om inte annat följer av artikel 14.

I *punkt 3* i artikeln bestäms att konventionen inte tillämpas på försäkringsavtal som täcker risker belägna inom Europeiska ekonomiska gemenskapens medlemsstaters territorium. För att avgöra om en risk är belägen inom dessa områden skall domstolen tillämpa inhemsk rätt. Undantaget gjordes emedan signatärstaterna ville att harmoniseringen av bestämmelserna om försäkringar, inklusive lagvalsbestämmelser, fortsätts genom direktiv. Enligt *punkt 4* gäller undantaget dock inte återförsäkringsavtal.

Artikel 2. Tillämpning av lagen i en icke fördragsslutande stat. I artikeln bestäms att den lag som anvisas i konventionen skall tillämpas även när det är fråga om lagen i en icke fördragsslutande stat. Bestämmelsen ger uttryck för konventionens universella natur. Tillämpningen av konventionen förutsätter inte att avtalet skulle ha en eller flera anknytningar till någon fördragsslutande stat.

AVDELNING II

ENHETLIGA REGLER

Artikel 3. Lagval genom avtal. I *punkt 1* i artikeln fastställs principen om allmän viljeautonomi: på ett avtal tillämpas lagen i den stat som parterna har valt. Lagvalet måste vara uttryckligt eller med rimlig säkerhet framgå av avtalsvillkoren eller av övriga omständigheter. Ett tecken på konkludent avtal kan vara t.ex. valet av domstol, hänvisningar till lagen i en viss stat och parternas av tidigare avtal framgående praxis under den förutsättningen att två eller flera av dessa omständigheter syftar på samma stat. Parterna kan bestämma att den lag de valt skall tillämpas på hela avtalet eller en del av det.

I *punkt 2* i artikeln har det bestämts att parterna när som helst kan komma överens om att en annan lag skall vara tillämplig på avtalet än den lag som tidigare gällde för det. Om parterna efter det att avtalet ingåtts ändrar lagvalet, kan man dock inte genom ändringen försvaga tredje mans rättigheter,

och detta påverkar inte frågan om avtalet enligt artikel 9 är giltigt till formen.

I *punkt 3* i artikeln begränsas verkningarna av ett lagval. Om alla faktorer som påverkar avtalsförhållandet, med undantag av lagvalet eller avtalet om val av domstol, har anknytning till ett enda land, åsidosätter lagvalet inte bestämmelser från vilka avvikelser inte får göras enligt ifrågavarande lands lag.

I *punkt 4* hänvisas till artiklarna 8, 9 och 11 i fråga om förekomsten och giltigheten av parternas samtycke till att en viss lag skall vara tillämplig. För dessa frågor redogörs i samband med nämnda artiklar.

Artikel 4. Tillämplig lag i avsaknad av parternas lagval. I *punkt 1* bestäms att ett avtal skall vara underkastad lagen i det land som det har närmast anknytning till, om tillämplig lag inte har valts i enlighet med artikel 3. För bestämmande av det land till vilket avtalet har närmast anknytning kan också beaktas omständigheter efter avtalslutet. Undantagsvis kan på en sådan del av avtalet som kan avskiljas från resten av avtalet och som har närmare anknytning till ett annat land tillämpas lagen i det landet.

Presumptionsreglerna i *punkterna 2—4* preciserar den allmänna principen i *punkt 1*. Enligt *punkt 2* är presumptionen den att ett avtal anses ha sin närmaste anknytning till det land där den part som skall utföra den för avtalet karaktäristiska prestationen har sin vanliga vistelseort när avtalet ingås, eller om det är fråga om ett bolag, en förening eller en juridisk person, sin centrala förvaltning. Om avtalet dock har ingåtts som ett led i denna parts affärsverksamhet, är presumptionen den att avtalet har närmast anknytning till det land där partens huvudsakliga verksamhetsställe är beläget. Om prestationen enligt avtalet skall fullgöras från ett annat verksamhetsställe än det huvudsakliga, anses avtalet ha närmast anknytning till det land där det andra verksamhetsstället är beläget.

Med för avtalet karaktäristisk prestation avses den prestation vars fullgörande är avtalets huvudsakliga syfte. I allmänhet är den karaktäristiska prestationen någon annan än en prestation i pengar. Som exempel på karaktäristisk prestation kan nämnas leverans av en vara vid lösöreköp, risktäckning vid försäkringsavtal och utförande av en transport vid ett transportavtal.

I *punkt 3* finns en särskild presumptionsregel för avtal som gäller rätt till fast egendom

eller nyttjanderätt till fast egendom. Härvid är presumptionen den att avtalet har närmast anknytning till det land där den fasta egendomen är belägen. Presumptionen tillämpas inte på avtal som avser uppförande av eller reparation på fast egendom, eftersom avtalet gäller en arbetsprestation och inte själva rätten till egendomen.

I *punkt 4* finns en särskild presumptionsregel för avtal om godstransport. Med godstransportavtal avses certepartier för enstaka resa och andra avtal vilkas huvudsyfte är transport av gods. I fråga om dessa avtal är presumptionen den att de har närmast anknytning till det land där transportören vid tidpunkten för när avtalet ingicks hade sitt huvudsakliga verksamhetsställe. En förutsättning är att ifrågavarande land också är det land där platsen för lastning eller lossning finns eller där avsändaren har sitt huvudsakliga verksamhetsställe. På avtal om transport av passagerare tillämpas presumptionsregeln i *punkt 2*. I fråga om transportavtal måste beaktas flera relevanta konventioner som med stöd av artikel 21 får företräde i förhållande till Romkonventionen. På avtal om sjötransporter av gods blir dessutom lagvalsbestämmelserna i 13 och 14 kap. sjölagens tillämpliga.

I *punkt 5* sägs att bestämmelserna i *punkt 2* inte tillämpas, om det inte kan avgöras vilken den karaktäristiska prestationen är. Så kan inte förfaras t.ex. om det är fråga om byte. I *punkt 5* bestäms dessutom att antagandena i *punkt 2—4* saknar betydelse, om det av de samlade omständigheterna framgår att avtalet har närmare anknytning till ett annat land.

Artikel 5. Konsumentavtal. I artikeln finns särskilda lagvalsregler för konsumentavtal. Med tanke på en enhetlig tillämpning av bestämmelserna ansågs det nödvändigt att definiera begreppen konsument och konsumentavtal.

Enligt *punkt 1* i artikeln är konsumentavtal avtal som gäller leverans av varor eller utförande av tjänster åt en person, konsument, för ändamål som kan anses ligga utanför hans eller hennes affärsverksamhet. Sådana är dessutom avtal vilka gäller beviljande av kredit för dylika leveranser eller prestationer.

Enligt promemorian om konventionen blir artikeln tillämplig endast om den ena parten är en konsument och den andra bedriver i artikeln definierad verksamhet som sin nä-

ring. En näringsidkare kan vara konsument i artikelns betydelse, när han eller hon inte skaffat en vara eller tjänster för sin näringsverksamhet. Om den andra parten inte har vetat, eller inte heller med beaktande av omständigheterna borde ha vetat, att den andra inte ingår avtal för sin näringsverksamhet, tillämpas artikeln dock inte.

Begreppet konsumentavtal bestäms enligt den allmänna lagen utifrån lagen i det land där konsumenten har sin hemvist, dvs. för en konsument bosatt i Finland, enligt den materiella rätten i Finland. Begreppet konsumentavtal är i Romkonventionen mera inskränkt än i den materiella rätten i Finland. Utanför faller bl.a. värdepappershandel och kreditavtal som inte har samband med leverans av varor eller utförande av tjänster.

I motsats till den allmänna lagen har parterna enligt Romkonventionen rätt att avtala även om tillämplig lag för konsumentavtal. I *punkt 2* begränsas dock lagvalets inverkan för skyddande av konsumenten. Ett lagval får inte leda till att konsumenten berövas det skydd som tillförsäkras honom eller henne enligt tvingande regler i lagen i det land där han eller hon har sin vanliga vistelseort (principen om den fördelaktigare lagen). Bestämmelsen betyder att bestämmelser i två olika rättsordningar kan bli tillämpliga på avtalet.

En förutsättning för tillämpning av *punkt 2* i artikeln är att avtalet har föregåtts av ett särskilt anbud riktat till konsumenten i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort eller av annonsering där och att konsumenten i landet i fråga har vidtagit de för avtalets ingående nödvändiga åtgärderna, t.ex. lämnat ett köpeanbud eller godkänt ett anbud. Bestämmelsen blir tillämplig även när konsumentens avtalspart eller dennes företrädare har tagit emot konsumentens beställning i landet i fråga. Dessutom tillämpas bestämmelsen, om avtalet gäller försäljning av vara och konsumenten har rest utomlands och gjort sin beställning där sedan säljaren ordnat en resa för att få konsumenten att ingå köp.

I *punkt 3* i artikeln sägs att på konsumentavtal som ingåtts under omständigheter som anges i *punkt 2* tillämpas lagen i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort, om något lagval enligt artikel 3 inte har gjorts.

I *punkt 4* bestäms att artikeln inte tillämpas på transportavtal eller avtal om utföran-

de av tjänster, om tjänsterna skall utföras uteslutande i ett annat land än det där konsumenten har sin vanliga vistelseort. I dessa fall bestäms den tillämpliga lagen enligt de ovan förklarade allmänna lagvalsreglerna.

I *punkt 5* bestäms att oavsett bestämmelserna i *punkt 4* tillämpas artikeln dock på avtal om en kombination av resa och inkvartering för ett gemensamt pris, dvs. så kallade paketresor. Om dem bestäms i rådets direktiv 90/314/EEG om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang.

Artikel 6. Individuella anställningsavtal. I artikeln ingår särskilda lagvalsbestämmelser om anställningsavtal. Artikeln tillämpas inte på kollektivavtal.

Enligt Romkonventionen kan parterna komma överens om tillämplig lag för anställningsavtal. Med avvikelse från lagen om arbetsavtal kan laghänvisningen göras till vilket som helst lands lag. Verkningarna av lagvalet begränsas dock för skyddande av arbetstagaren. Enligt *punkt 1* får parternas val av tillämplig lag inte leda till att den anställde berövas det skydd som tillförsäkras honom eller henne enligt tvingande regler i den lag som vid avsaknad av lagval skulle tillämpas med stöd av *punkt 2* (principen om den fördelaktigare lagen). Då finsk lag enligt *punkt 2* skulle tillämpas på ett arbetsavtal, kan man inte genom lagval till nackdel för arbetstagaren åsidosätta bestämmelser från vilka avvikelser inte kan göras enligt finsk arbetslagstiftning.

I *punkt 2* bestäms att på anställningsavtal, i avsaknad av lagval enligt artikel 3, skall tillämpas lagen i det land där den anställde vid fullgörande av avtalet vanligtvis utför sitt arbete. Om han eller hon inte vanligtvis utför sitt arbete i ett och samma land, blir lagen i det land tillämplig där det verksamhetsställe genom vilket han eller hon anställdes är beläget. Ett undantag från *punkt 2* utgörs av en situation där de samlade omständigheterna visar att anställningsavtalet har närmare anknytning till ett annat land, varvid avtalet skall vara underkastat lagen i det landet.

Artikel 7. Internationellt tvingande regler. Enligt *punkt 1* i artikeln kan i sådana fall där avtalet har nära anknytning även till ett annat land än det vars lag enligt konventionen tillämpas, domstolen beakta sådana bestämmelser i denna tredje lands lag, som skall tillämpas oavsett den lag som annars skall tillämpas på avtalet. Domstolen är inte

skyldig att tillämpa sådana bestämmelser, utan tillämpningen är beroende av prövning. Vid bedömning av om sådana regler skall tillämpas måste domstolen ta hänsyn till deras art och syfte samt till följderna av att de tillämpas eller inte tillämpas.

En konventionsstat har med stöd av artikel 22 rätt att göra en reservation beträffande artikel 7 punkt 1. Reservation har gjorts av följande stater: Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland, Irland, Luxemburg, Portugal och Tyskland. Eftersom domstolen enligt gällande rätt redan till vissa delar kan beakta tvingande regler i tredje land och då bestämmelsen i artikel 7 punkt 1 ger domstolen en vidlyftig prövningsrätt beträffande tillämpningen av dessa regler, behöver Finland inte i samband med ratificeringen av tillträdeskonventionen reservera sig mot punkt 1 i artikeln.

Enligt punkt 2 i artikeln har domstolen utan hinder av konventionen rätt att tillämpa sådana regler i domstolslandets lag som är tvingande oavsett vilken lag som i övrigt skall tillämpas på avtalet. I bestämmelsen har skrivits in den i internationell privaträtt allmänt godkända principen om omedelbart tillämpliga normer.

I artikeln avsedda internationellt tvingande regler för finsk rätt kan inom området för privaträtt vara bl.a. regler om hyresavtal, konsumentavtal, passagerartransport och anställningsavtal samt 36 § i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (228/1929), dvs. en allmän bestämmelse om jämkning. De bestämmelser som avses i t.ex. 17 § 6 mom. lagen om arbetsavtal, 2 § 2 mom. lagen om handelsrepresentanter och försäljare (417/1992) och 15 kap. 21 § 2 mom. sjölagen har uttryckligen föreskrivits vara internationellt tvingande.

Artikel 8. Materiell giltighet. I punkt 1 bestäms att förekomsten och giltigheten av ett avtal eller en bestämmelse i ett avtal skall avgöras enligt den lag som skulle tillämpas, om avtalet eller bestämmelsen var giltig.

Enligt punkt 2 kan en part dock åberopa lagen i det land där han eller hon har sin vanliga vistelseort för att få fastställt att han eller hon inte har godkänt avtalet eller avtalsbestämmelsen, om det av omständigheterna framgår att det inte skulle vara rimligt att avgöra verkan av partens uppträdande enligt den lag som avses i punkt 1. En part kan åberopa lagen i det land där han har sin

vanliga vistelseort, t.ex. för att visa att passivitet inte är tillräckligt för att ett avtal skall uppstå.

Artikel 9. Giltighet till formen. *Punkterna 1—4* innehåller allmänna bestämmelser om avtalets form. De tillämpas på avtal som hör till tillämpningsområdet för konventionen samt på ensidig viljeyttring som gäller avtal som skall ingås eller har ingåtts. *Punkt 5* innehåller en specialbestämmelse om formen för konsumentavtal och *punkt 6* bestämmelser om formen för sådana avtal som avser rätt till fast egendom eller nyttjanderätt till fast egendom.

Bestämmelsen i *punkt 1* tillämpas då parterna befinner sig i samma stat när avtalet ingås. Avtalet är härvid formellt giltigt, om det uppfyller formkraven antingen i den lag som gäller för avtalet enligt konventionen eller i lagen i det land där avtalet ingås.

Enligt *punkt 2* är ett avtal som ingås mellan personer som befinner sig i olika länder giltigt till formen, om det uppfyller formkraven i den lag som gäller för avtalet enligt konventionen. Avtalet är också giltigt, om det uppfyller bestämmelserna i lagen i ett land där någon av parterna befinner sig när avtalet ingås.

Den lag som är tillämplig bestäms i enlighet med artikel 3—6 i konventionen.

I *punkt 3* bestäms att om ett avtal har ingåtts av en representant, skall vid tillämpning av punkt 1 och 2 beaktas lagen i det land där representanten befinner sig när avtalet ingås.

Enligt *punkt 4* är en ensidig viljeförklaring som avser ett existerande eller ett framtida avtal giltig, om den uppfyller formkraven i den lag som enligt konventionen gäller för eller skulle gälla för avtalet eller i lagen i det land där viljeförklaringen avgavs. En dylik ensidig viljeförklaring kan vara t.ex. en offert eller en uppsägning.

Enligt *punkt 5* tillämpas på konsumentavtals form lagen i den stat där konsumenten har sin vanliga vistelseort. En förutsättning är att avtalet har ingåtts under de omständigheter som anges i artikel 5.2. Om konsumentavtalet inte har upprättats under dessa omständigheter, blir bestämmelserna i punkt 1—4 tillämpliga.

Enligt *punkt 6* skall på avtal som avser rätt till fast egendom eller nyttjanderätt till fast egendom tillämpas sådana tvingande formkrav som ställs enligt lagen i det land där den fasta egendomen är belägen. En för-

utsättning är att de tillämpas enligt ifrågavarande lag oberoende av i vilket land avtalet har ingåtts och oberoende av vilken lag som i övrigt gäller för avtalet.

Artikel 10. Den tillämpliga lagens räckvidd. I punkt 1 uppräknas som exempel frågor som skall bedömas enligt den lag som skall tillämpas. Som sådana nämns avtalets tolkning, fullgörande av de förpliktelser som följer av avtalet, följderna av totalt eller partiellt avtalsbrott, olika sätt att få förpliktelserna att upphöra och följderna av avtalets ogiltighet.

En konventionsstat har enligt artikel 22 punkt 1 rätt att göra en reservation beträffande en bestämmelse enligt vilken följderna av avtalets ogiltighet bestäms enligt den lag som skall tillämpas på avtalet. Reservationer har gjorts av Italien och Förenade konungadömet. Finland behöver inte reservera sig beträffande bestämmelsen, eftersom den motsvarar gällande rätt i Finland.

Enligt punkt 2 i artikeln skall hänsyn tas till lagen i det land där fullgörelsen äger rum när det gäller sättet för fullgörelse och åtgärder med anledning av bristande fullgörelse. Åtgärder som avses i bestämmelsen är t.ex. granskning av en vara och reklamering.

Artikel 11. Bristande rättskapacitet och bristande rättslig handlingsförmåga. I artikeln bestäms om bristande rättskapacitet och bristande rättshandlingsförmåga. Huvudregeln enligt artikel 1 punkt 2 underpunkt a i konventionen är att konventionen inte gäller fysiska personers rättskapacitet eller rättsliga handlingsförmåga. Syftet med undantagsbestämmelsen i artikeln är att skydda en parts goda tro i fråga om den andra partens behörighet i en situation där personer i samma stat har ingått avtal. En fysisk person som har rättskapacitet och rättshandlingsförmåga enligt lagen i den stat som det är fråga om kan åberopa bristande rättskapacitet eller bristande rättshandlingsförmåga enligt en annan lag endast om den andra avtalsparten när avtalet ingicks kände eller borde ha känt till att denna behörighet saknades.

Artikel 12. Överlåtelse av fordran. Enligt punkt 1 tillämpas på överlåtarens och förvärvarens inbördes förhållanden den lag som enligt konventionen tillämpas på överlåtelseavtalet. Enligt ifrågavarande lag bestäms uttryckligen förhållandet mellan överlåtaren och förvärvaren, inte överlåtelsens giltighet i förhållande till gäldenären. Om den sistnämnda omständigheten bestäms i punkt 2 i

artikeln.

I punkt 2 i artikeln bestäms att den lag som är tillämplig på den överlåtna fordringen skall reglera dess överlåtbarhet, förhållandet mellan förvärvaren och gäldenären, de förutsättningar under vilka överlåtelsen kan göras gällande mot gäldenären samt frågan om en prestation av gäldenären befriar från förpliktelserna. Enligt ifrågavarande lag bestäms också det förfarande som skall iakttas när överlåtelse anmäls till gäldenären. En överlåtelse av en fordran orsakar således inte förändringar i gäldenärens ställning.

Artikel 13. Subrogation. I artikeln bestäms om regressrätt i en situation där en person (borgenären) har en avtalsgrundad fordran mot en annan person (gäldenären) och en tredje person är skyldig att uppfylla förpliktelsen gentemot borgenären eller redan har gjort det. Enligt punkt 1 skall man i enlighet med den lag som gäller för tredje personens skyldighet avgöra frågan om han helt eller delvis har rätt att utöva de rättigheter som borgenären hade mot gäldenären enligt den lag som gäller för förhållandet mellan dem. Bestämmelsen tillämpas även på partiell överlåtelse av fordran.

Enligt punkt 2 tillämpas samma bestämmelse, om någon av flera betalningsansvariga har betalt fordran till borgenären.

Artikel 14. Bevisbördan. I artikeln bestäms om bevisning. Huvudregeln är enligt artikel 1 punkt 2 underpunkt h att konventionen inte gäller bevisfrågor och processuella frågor. Enligt punkt 1 skall den lag som enligt konventionen gäller för ett avtal tillämpas till den del i den ingår rättsliga presumtioner beträffande avtalsförpliktelserna eller bestämmelser om fördelning av bevisbördan. Bestämmelsen gäller endast sådana rättsliga presumtioner som ingår i den lagstiftning som reglerar avtalsförpliktelser. Sådana är t.ex. bestämmelserna om omvänd bevisbörda i lagen om arbetsavtal. Däremot tillämpas inte de separata bevisbestämmelser enligt rättegångsförfarandet vilka ingår i den rättsordning som skall tillämpas på avtalsförpliktelserna.

I punkt 2 bestäms om de medel som får användas för att föra bevis om en rättshandling. Parterna kan använda alla bevismedel som godtas enligt domstolslandets lag. Dessutom kan man använda bevismedel som är tillåtna enligt någon av de i artikel 9 angivna lagarna enligt vilka avtalet har giltighet till formen. En förutsättning är härvid att

sådan bevisföring kan genomföras vid domstolen. Exempelvis i ett mål som är anhängigt i Finland kan man med stöd av denna bestämmelse som bevismedel använda en för rättegången upprättad berättelse av privat natur utan hinder av 17 kap. 11 § rättegångsbalken, om detta är tillåtet enligt någon lag som anges i artikel 9 i konventionen.

Artikel 15. Renvoi är utesluten. I artikeln förbjuds åter- eller vidareförvisning (renvoi), vilket betyder att lagvalsbestämmelserna i den tillämpliga lagen inte tillämpas.

Artikel 16. Ordre public. Artikeln innehåller ordre public-principen, enligt vilken tillämpning av en bestämmelse i den lag som anvisas i konventionen får vägras endast om tillämpningen vore uppenbart oförenlig med grunderna för domstolslandets rättsordning. Eftersom parterna i konventionen också är stater som är medlem i EU ingår i grunderna för domstolslandets rättsordning grunderna för EU:s rättsordning.

Artikel 17. Tillämplighet i tiden. Konventionen tillämpas i en konventionsstat på avtal som har ingåtts efter det att konventionen har trätt i kraft i förhållande till den staten.

Artikel 18. Enhetlig tolkning. I artikeln bestäms att man vid tolkning och tillämpning av ovanstående enhetliga regler skall ta hänsyn till deras internationella karaktär och till önskemålet att det uppnås enhetlighet vid deras tolkning och tillämpning.

Signatärstaterna gav i samband med under-tecknandet av Romkonventionen en gemensam förklaring för försäkrande av att konventionen tillämpas så effektivt som möjligt. För uppnående av detta mål meddelade signatärstaterna att de strävar efter att undvika tolkningsskillnader som skadar konventionens förenhetligande natur samt att de är beredda att granska möjligheten att överföra behörighet på Europeiska gemenskapernas domstol i vissa frågor.

De två protokoll som signatärstaterna upprättade i Bryssel den 19 december 1988, dvs. 1988 års första protokoll och 1988 års andra protokoll, behandlas nedan.

Artikel 19. Stater med mer än en rättsordning. I punkt 1 bestäms att vid fastställande av den lag som skall tillämpas enligt konventionen skall varje enhet anses som ett land, om en stat omfattar flera territoriella enheter som var och en har sina egna rättsregler. Bestämmelsen blir tillämplig i förbundsstater.

Enligt punkt 2 behöver en stat där olika territoriella enheter har sina egna rättsregler för avtalsförpliktelser inte tillämpa denna konvention vid lagkonflikter enbart mellan lagarna i sådana enheter.

Artikel 20. Gemenskapsrättens företrädare. I artikeln bestäms att konventionen är subsidiär i förhållande till sådana lagvalsregler för särskilda områden som ingår i eller kommer att ingå i rättsakter utfärdade av Europeiska gemenskaperna. Konventionen är dessutom subsidiär i förhållande till nationella lagar som har harmoniserats för genomförande av sådana rättsakter.

Lagvalsbestämmelser som gäller avtalsförpliktelser finns t.ex. i direktiven om konsumentskydd och i de försäkringsdirektiv som nämns i avsnitt 1 under rubriken Lagvalsbestämmelser om särskilda avtal.

Artikel 21. Förhållande till andra konventioner. Enligt artikeln hindrar konventionen inte att sådana internationella konventioner tillämpas som en konventionsstat har tillträtt eller kommer att tillträda.

Om bland annat transportavtal har överensskommelse nåtts genom flera internationella konventioner. Dessutom har vid den internationella privaträttsliga konferensen i Haag beretts talrika konventioner. Alla dessa avtal har företrädare i förhållande till Romkonventionen.

Enligt artikeln inverkar konventionen inte på en konventionsstats rätt att ingå nya konventioner efter det att konventionen för denna stats del har trätt i kraft. Härvid skall konventionsstaten dock iaktta bestämmelserna i artikel 24 och 25.

Artikel 22. Reservationer. Enligt punkt 1 kan signatärstaterna vid tidpunkten för under-tecknande, ratifikation, antagande eller godkännande förbehålla sig rätten att inte tillämpa artikel 7.1 och artikel 10.1.e.

Punkt 2 har strukits genom 1992 års konvention genom vilken Spanien och Portugal anslöt sig till Romkonventionen.

Enligt punkt 3 får en konventionsstat när som helst återkalla en reservation som den har gjort. Reservationen upphör att gälla den första dagen i den tredje kalendermånaden efter anmälan om återkallelsen.

AVDELNING III

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 23. Artikeln innehåller en excep-

tionell bestämmelse, som ger en konventionsstat rätt att efter konventionens ikraftträdande införa lagvalsbestämmelser som avviker från konventionens bestämmelser. En sådan möjlighet ansågs behövlig på grund av omfattningen av konventionens tillämpningsområde och bestämmelsernas allmänna natur. I artikeln bestäms om det förfarande som konventionsstaten skall iakta när den inför en sådan ny lagvalsbestämmelse som gäller en avtalsgrupp som faller inom konventionens tillämpningsområde.

I *punkt 1* bestäms för konventionsstaten en skyldighet att meddela den andra signatärstaterna sin avsikt att införa en ny lagvalsbestämmelse. Signatärstaten skall sända sitt meddelande genom generalsekreteraren för Europeiska gemenskapernas råd.

I *punkt 2* bestäms att varje signatärstat inom sex månader från den dag då generalsekreteraren underrättades kan begära att denne inleder överläggningar mellan signatärstaterna i syfte att nå en överenskommelse.

Enligt *punkt 3* får en signatärstat ändra sin lag, om ingen signatärstat har begärt överläggningar inom utsatt tid eller om underläggningarna inte har lett till överenskommelse inom två år från det att generalsekreteraren underrättades. En signatärstat kan således senast efter två år från underrättelsen införa en ny lagvalsbestämmelse oberoende av om överläggningarna har lett till överenskommelse. Signatärstaten skall genom rådets generalsekreterare informera övriga signatärstater om den nya lagvalsbestämmelsen och om eventuella andra åtgärder.

Artikel 24. I artikel 24 och 25 finns bestämmelser för de fall där en signatärstat tillträder andra konventioner. Denna stat skall då med vissa undantag iakta det förfarande som föreskrivs i artikel 23.

I *punkt 1* bestäms att förfarandet enligt artikel 23 också skall tillämpas, om en konventionsstat efter att konventionen har trätt i kraft för den staten önskar tillträda en multilateral konvention som har som huvudsakligt mål eller som ett av sina huvudsakliga mål att reglera lagval i frågor som omfattas av denna konvention. Den period som motsvaras den period av två år som anges i artikel 23.3 är dock ett år.

I *artikel 2* bestäms att förfarandet enligt *punkt 1* inte tillämpas, om en konventionsstat eller någon av Europeiska gemenskaperna redan har tillträtt den multilaterala kon-

ventionen. Förfarandet kan inte heller tillämpas, om syftet med den multilaterala konventionen är att revidera en konvention som den berörda staten har tillträtt, eller om det är fråga om en konvention som har ingåtts inom ramen för fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna.

Artikel 25. I artikeln bestäms att en konventionsstat får begära att rådets generalsekreterare inleder överläggningar mellan signatärstaterna till denna konvention, om staten anser att den harmonisering som uppnås genom denna konvention äventyras av överenskommelser som inte omfattas av artikel 24.1.

Artikel 26. I artikeln bestäms att varje konventionsstat får begära att denna konvention revideras. I så fall skall en revisionskonferens sammankallas av ordföranden för Europeiska gemenskapernas råd.

Artikel 27. Artikel 27 har upphört att gälla enligt 1992 års konvention, med vilken Portugal och Spanien tillträdde Romkonventionen.

Artikel 28. I artikeln bestäms om tillträddande.

Artikel 29. Artikeln innehåller bestämmelser om ikraftträdande av konventionen. Såsom ovan nämndes, trädde konventionen internationellt i kraft den 1 april 1991.

Artikel 30. Artikeln innehåller bestämmelser om konventionens giltighetstid. Enligt *punkt 1* är konventionen i kraft tio år räknat från den dag då den träder i kraft enligt artikel 29.1. Denna bestämmelse gäller även de stater beträffande vilka den trätt eller träder i kraft senare.

Enligt *punkt 2* i artikeln är konventionen i kraft fem år i sänder utan särskilda åtgärder, om den inte sägs upp.

I *punkt 3* bestäms om uppsägningsförfarandet. Generalsekreteraren vid rådet skall underrättas om uppsägningen senast sex månader före utgången av tio- eller femårsperioden.

I *punkt 4* sägs att uppsägning gäller endast den stat som har gjort den. Konventionen förblir i kraft i fråga om övriga konventionsstater.

Artikel 31. I artikeln bestäms om omständigheter angående vilka generalsekretären skall underrätta de stater som är parter i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskaperna.

Artikel 32. I artikeln bestäms att det protokoll som biläggs konventionen utgör en

integrerad del av den.

Artikel 33. I artikeln bestäms att konventionen alla språkversioner har samma giltighet.

PROTOKOLLET

Till konventionen har fogats ett protokoll, enligt vilket Danmark fortfarande får behålla bestämmelsen i 169 § Søløven. Bestämmelsen gäller tillämplig lag för sjötransportfrågor. Dessutom får Danmark enligt protokollet ändra dessa bestämmelser utan att förfarandet i artikel 23 i konventionen följs.

1.3. 1988 års första protokoll angående gemenskapernas domstols tolkning av Romkonventionen

Artikel 1. I artikeln ges gemenskapernas domstol behörighet att tolka Romkonventionen, konventioner om anslutning som ingåtts senare och protokollet i fråga.

Artikel 2. I artikeln anges vilka domstolar som kan begära förhandsavgörande. I ett anhängigt mål kan de i artikelns punkt a nämnda högsta domstolarna i respektive konventionsstat begära förhandsavgörande. Dessutom kan enligt punkt b domstolarna i konventionsstaterna be om förhandsavgörande när de behandlar överklagade ärenden. Förfarandet med förhandsavgörande avviker från förfarandet i artikel 177 i fördraget om upprättandet av EG i det avseendet att domstolar i första instans inte har rätt att framställa begäran om förhandsavgörande. För det andra har enligt protokollet en domstol, i vars avgörande inte får sökas ändring, inte skyldighet att be om förhandsavgörande, utan endast en sådan rätt.

Artikel 3. I *punkt 1* bestäms att en behörig myndighet i en konventionsstat har rätt att begära att domstolen uttalar sig i en fråga om tolkningen av bestämmelserna i de dokument som nämns i artikel 1, om ett avgörande som meddelats av en domstol i staten i fråga strider mot antingen den tolkning som gjorts av gemenskapernas domstol eller mot ett lagakraftvunnet avgörande av en i artikel 2 nämnd domstol. Enligt *punkt 2* påverkar den tolkning som görs av domstolen med anledning av en begäran som avses i artikeln inte de avgöranden som gav upphov till begäran om tolkning. I *punkt 3* i artikeln ges även det offentliga ombudet vid kassationsdomstolarna i konventionsstaten rätt att

framställa en begäran enligt punkt 1. Dessutom kan enligt punkt 3 en konventionsstat ge en annan myndighet denna rätt.

Enligt propositionen skall justitieministeriet vara behörig myndighet när det gäller att begära ett tolkningavgörande som avses i denna artikel.

I *punkt 4* ges konventionsstaterna, Europeiska gemenskapernas kommission och råd rätt att tillställa domstolen inlagor och skriftliga synpunkter inom två månader från det att domstolens justitiesekreterare underrättat konventionsstaterna om begäran som avses i artikeln. I *punkt 5* bestäms att i det förfarande som avses i artikeln inte tas ut rättegångsavgifter eller ersätts kostnader.

Artikel 4. I *punkt 1* bestäms, att på förfarandet vid tolkning av dokument som avses i artikel 1 tillämpas de bestämmelser i fördraget om upprättandet av EG och i det därtill bilagda protokollet om domstolens stadga, vilka iakttas i förfarande som avses i artikel 177 i fördraget om upprättandet av EG. På tolkningsförfarandet tillämpas dessutom med stöd av artikel 103 punkt 2 i EG-domstolens arbetsordning bestämmelserna i arbetsordningen, om inte annat följer av förhandsavgörandenas natur.

På förfarande med förhandsavgörande i överensstämmelse med detta protokoll tillämpas således bestämmelserna i nämnda dokument, t.ex. om rättegångsspråk, delgivning av begäran och behandlingsskedena. I dokumenten ingår inte någon exakt bestämmelse om att förhandsavgörandena är bindande. I artikel 65 i EG-domstolens arbetsordning konstateras endast allmänt att domarna är bindande räknat från den dag de avkunnats. Domstolen har i rättspraxis konstaterat att dess tolkningsbeslut med vissa reservationer binder den nationella domstol som har bitt om förhandsavgörande.

Enligt *punkt 2* i artikeln skall EG-domstolens arbetsordning vid behov ses över och kompletteras enligt artikel 188.

Artikel 5. I artikeln bestäms om signatärstaternas skyldighet att ratificera protokollet.

Artikel 6. I artikeln bestäms om protokollets ikraftträdande. Enligt *punkt 1* är en förutsättning för ikraftträdande att protokollet ratificeras av sju konventionsstater. Protokollet träder i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att ratifikationsinstrumentet har deponerats av den av dessa stater som sist har fullgjort denna formalitet. Om emellertid det andra protokollet träder i

kraft senare än det första, träder också det första protokollet i kraft samma dag som det andra protokollet träder i kraft.

I *punkt 2* bestäms om ikraftträdandet i fråga om en sådan stat som ratificerar protokollet efter det att protokollet enligt *punkt 1* har trätt i kraft. Härvid träder protokollet i kraft den första dagen i den tredje månaden efter depositionen av ratifikationsinstrumentet.

Såsom ovan har nämnts har protokollet inte ännu trätt i kraft. Med undantag för Belgien, Danmark och Irland har de övriga konventionsstaterna ratificerat protokollet.

Artikel 7—11. Artiklarna innehåller de sedvanliga slutbestämmelserna. I artiklarna bestäms bland annat om protokollets giltighetstid. Protokollet är i kraft lika länge som Romkonventionen enligt dess 30 artikel.

1.4. 1988 års andra protokoll angående gemenskapernas domstols tolkning av Romkonventionen

Artikel 1. I punkt 1 ges EG-domstolen i fråga om Romkonventionen de behörighet som bestämts i första protokollet. I detta sammanhang tillämpas protokollet om domstolens grundstadga samt domstolens arbetsordning.

Enligt *punkt 2* revideras domstolens arbetsordning och kompletteras vid behov i överensstämmelse med artikel 188 i fördraget om EU.

Artikel 2. I artikeln bestäms om signatärstaternas skyldighet att ratificera protokollet.

Artikel 3. I artikeln bestäms om ikraftträdandet av protokollet. En förutsättning för ikraftträdandet är att alla signatärstater har ratificerat protokollet. Protokollet träder i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att ratifikationsinstrumentet har deponerats av den av dessa stater som sist har fullgjort denna formalitet.

Såsom ovan nämdes, har protokollet inte ännu trätt i kraft. Med undantag av Belgien och Danmark har alla konventionsstater ratificerat protokollet.

Artikel 4. I artikeln bestäms om de olika språkversionernas giltighet.

1.5. 1984 års och 1992 års konventioner

I 1984 års konvention finns bestämmelser om Greklands tillträde till Romkonventionen och i 1992 års konvention bestämmelser om Portugals och Spaniens tillträde till konven-

tionen. I artikel 2 i 1992 års konvention bestäms dessutom om vissa preciseringar i Romkonventionen. Enligt artikeln utgår artikel 22.2 i Romkonventionen, som gäller reservationer i samband med utvidgning enligt artikel 27.2. Dessutom utgår artikel 27 som gäller konventionens geografiska tillämpningsområde samt andra meningarna i artikel 30.3, som gäller begränsning av uppsägning.

2. Lagförslagen

2.1. Lag om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser samt till det första och det andra protokollet angående Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av den konventionen

1 §. I paragrafen föreslås bli stadgat, att bestämmelserna i tillträdeskonventionen till den del de hör till området för lagstiftning, är i kraft så som därom avtalats.

2 §. Enligt paragrafen skall justitieministeriet vara den myndighet som är behörig att begära tolkningsavgöranden av domstolen i överensstämmelse med artikel 3 i 1988 års första protokoll. För förutsättningarna för framställande av begäran om tolkning och verkningarna av tolkningsavgörandena samt procedurfrågorna har redogjorts ovan i avsnitt 1.3.

3 §. I paragrafen bestäms om lagen ikraftträdande. Avsikten är att lagen skall träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Med stöd av artikel 17 i Romkonventionen skall konventionen tillämpas på avtal som har ingåtts efter det att konventionen har trätt i kraft. Därför föreslås det att lagen skall tillämpas på avtal som har ingåtts efter det att tillträdeskonventionen har trätt i kraft för Finlands del. På avtal och förpliktelser som ingåtts innan lagen trätt i kraft tillämpas tidigare lag

2.2. Lagen om arbetsavtal

17 §. *Allmänt stadgande om arbetsgivares skyldigheter.* I 6 mom. bestäms att vad som i 1 och 2 mom. sägs om kollektivavtals allmänbindande verkan skall anses som sådana i finsk lag tvingande bestämmelser som av-

ses i den allmänna lagen, när en utlänning med stöd av arbetsavtal utför arbete i Finland. Hänvisningen till 12 § i den allmänna lagen föreslås bli ersatt med en hänvisning till artikel 7.2 i Romkonventionen vilken gäller internationellt tvingande regler. Såsom i avsnitt 6 har konstaterats blir frågan om området för internationellt tvingande regler föremål för ny behandling när direktivet om utstationering av arbetstagare genomförs.

51 a §. *Tillämplig lag vid arbetsavtal.* I paragrafen föreslås av informationsskäl ingå en hänvisningsbestämmelse, enligt vilken den tillämpliga lagen för arbetsavtal av internationell karaktär bestäms i enlighet med Romkonventionen. Utöver bestämmelserna i Romkonventionen tillämpas också 17 § 6 mom. lagen om arbetsavtal samt övriga internationellt tvingande bestämmelser som gäller arbetsavtal.

2.3. Lagen om tillämplig lag vid vissa försäkringsavtal av internationell karaktär

1 §. *Tillämpningsområde.* I paragrafens 1 mom. bestäms vilken stats lag som skall tillämpas på ett försäkringsavtal när den risk som täcks av skadeförsäkringen är belägen i en EES-stat eller när en livförsäkringstagares stadigvarande bostadsort är belägen i en EES-stat. Om livförsäkringstagaren är en juridisk person, tillämpas lagen ifall det driftställe som avtalet gäller är beläget i en EES-stat.

Den föreslagna paragrafen utvidgar lagens tillämpningsområde. Tillämpningen av lagen förutsätter enligt vad som föreslås inte att försäkringsgivarens centrala förvaltning är belägen i en EES-stat och att försäkringen har beviljats från försäkringsgivarens driftställe i en EES-stat. Den tillämpliga lagen för försäkringsavtal skulle således bestämmas i enlighet med denna lag, om risken är belägen i en EES-stat, och i enlighet med Romkonventionen, om risken är belägen utanför EES-staterna. På risker belägna i EES-stater skulle således tillämpas de i lagen ingående särskilda lagvalsbestämmelserna som är mera detaljerade än bestämmelserna i Romkonventionen. I fråga om vissa försäkringar är valfriheten beträffande tillämplig lag en aning mer begränsad än med stöd av Romkonventionen.

I propositionen föreslås inte ändringar i 1 § 2 mom., enligt vilket lagen inte gäller

återförsäkring eller lagstadgad patient-, olycksfalls- eller pensionsförsäkring. Tillämplig lag för återförsäkring bestäms i enlighet med Romkonventionen oberoende av om risken finns i en EES-stat eller ej. Om lagstadgad patient-, olycksfalls- och pensionsförsäkring bestäms genom tvingande offentligträttsliga bestämmelser, varför lagvalsbestämmelserna inte är av betydelse för deras vidkommande.

13 §. Stadganden om tillämplig lag i allmänhet. I paragrafen föreslås bli stadgat att till den del något annat inte bestäms i denna lag skall bestämmelserna i Romkonventionen tillämpas på försäkringsavtal som omfattas av lagen.

Paragrafen föreslås bli ändrad så att bestämmelserna i Romkonventionen skulle tillämpas som komplettering i stället för den allmänna lagen. Tillämpliga skulle bli t.ex. artikel 8 i konventionen som innehåller bestämmelser om materiell behörighet och artikel 9 om formens giltighet.

2.4. Konsumentskyddslagen

4 kap. Jämkning och tolkning av avtal

5 §. Paragrafen bygger på artikel 6.2 i avtalsvillkorsdirektivet, beträffande vars innehåll hänvisas till det som anförts ovan i avsnitt 3 i den allmänna motiveringen. I den föreslagna paragrafen begränsas verkningarna av en laghänvisning till lagen i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om på avtalet utan laghänvisning skulle tillämpas i EES-staten gällande bestämmelserna om oskäliga avtalsvillkor. Bestämmelserna kan inte åsidosättas, om konsumenten i dem skyddas effektivare än enligt den lag som skulle tillämpas på basis av laghänvisning. På avtalet kan således bestämmelserna i två rättsordningar komma att tillämpas: bestämmelser om oskäliga avtalsvillkor i den EES-stat som trängts undan genom laghänvisning och i övrigt lagen i den stat som laghänvisningen gäller.

12 kap. Särskilda stadganden

1 e §. *Preskription av konsumentfordran.* I de övriga paragraferna i kapitlet används rubriker. För enhetlighetens skull föreslås att till paragrafen fogas en rubrik.

1 f §. *Allmänna lagvalsbestämmelser.* I paragrafen bestäms om tillämplig lag för

avtalsförpliktelser som hör till tillämpningsområdet för konsumentskyddslagen. I den hänvisas i fråga om dessa avtalsförpliktelser för det första till Romkonventionen. Så som i avsnitt 1.2. i detaljmotiveringen har förklarats är begreppet konsumentavtal i någon mån snävare i artikel 5 i Romkonventionen än i vår konsumentskyddslagstiftning. Till den del avtalsförpliktelser som hör till konsumentskyddslagens tillämpningsområde blir utanför artikel 5 i Romkonventionen eller en avtalsförpliktelse inte har i artikel 2 avsett samband med den stat där konsumenten är bosatt, bestäms tillämplig lag för avtalsförpliktelsen i överensstämmelse med de allmänna lagvalsbestämmelserna i Romkonventionen.

Det föreslås dessutom att i paragrafen skall ingå en bestämmelse om att principerna i Romkonventionen iakttas i tillämpliga delar också när i denna lag avsedda avtalsförpliktelser har lämnats utanför tillämpningsområdet för Romkonventionen. Bestämmelserna i Romkonventionen tillämpas inte bland annat på avtalsförpliktelser som följer av överlåtbara värdepapper, till den del förpliktelserna beror på denna egenskap. Till överlåtbarheten hör bland annat betalningsskydd och invändningsskydd.

Paragrafen är sekundär i förhållande till de lagvalsbestämmelser som finns på annat ställe i lagstiftningen.

3. Ikraftträdande

Tillträdeskonventionen träder i kraft för Finlands del den första dagen i den tredje månaden efter det att Finland har deponerat ratifikationsinstrumentet. Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft vid samma tidpunkt som tillträdeskonventionen träder i kraft för Finlands del.

Det föreslås att på sådana avtal av internationell karaktär som ingåtts före lagarnas ikraftträdande skall tillämpas tidigare lag.

4. Behovet av riksdagens samtycke

Bestämmelserna i Romkonventionen förutsätter reglering på lagnivå. Bestämmelserna står till viss del i konflikt med den allmänna lagen och lagen om arbetsavtal. Dessutom förutsätter införandet av konventionen att vissa lagvalsbestämmelser som gäller sjöarbete, utländska försäkringsbolag och utländska kredit- och finansinstitut upphävs samt

att det görs ändringar i konsumentskyddslagen och i lagen om försäkringsavtal av internationell karaktär. Således är riksdagens samtycke till godkännande av tillträdeskonventionen nödvändigt.

5. Lagstiftningsordning

I 1988 års andra protokoll till Romkonventionen ges EG-domstolen en viss behörighet att tolka Romkonventionen, därefter ingångna tillträdeskonventioner samt bestämmelserna i 1988 års första protokoll. Omfattningen av EG-domstolens behörighet bestäms i 1988 års första protokoll. De förhandsavgöranden som EG-domstolen meddelar med stöd av det andra protokollet binder nationella domstolar. Domstolarna är inte skyldiga att be om förhandsavgörande, utan har endast en sådan rätt. Domstolarna har således full frihet att besluta att själv tolka Romkonventionen eller att be om EG-domstolens förhandsavgörande i en tolkningsfråga.

Förfarandet med förhandsavgörande enligt 1988 års första och andra protokoll motsvarar i fråga om ovan nämnda omständigheter förhandsavgörandeförfarandet enligt protokollet till konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå. Vid behandlingen av konventionen ansåg grundlagsutskottet att domstolarnas fria prövningsrätt att välja tillvägagångssätt överensstämmer med principen om domstolarnas oberoende ställning enligt grundlagen (GrUU 28/1997 rd).

Eftersom inhämtandet av förhandsavgörande enligt protokollet till Romkonventionen är frivilligt och i de enskilda fallen beroende av domstolarnas fria prövning föreslås i denna proposition att lagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser samt till det första och det andra protokollet angående Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av den konventionen behandlas i den ordning som föreskrivs i 66 § riksdagsordningen.

Med stöd av det ovan anförda och i enlighet med 33 § regeringsformen föreslås,

att Riksdagen godkänner de bestämmelser som kräver Riksdagens samtycke i den i Bryssel den 29 november 1996 ingångna konventionen om Österrikes,

Finlands och Sveriges anslutning till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser samt till det första och det andra protokollet angående Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av den konventionen.

Eftersom konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och eftersom ikraftträdandet av tillträdeskonventionen förutsätter vissa ändringar i gällan de lagstiftning föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

1.

Lag

om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser samt till det första och det andra protokollet angående Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av den konventionen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Bestämmelserna i den i Bryssel den 29 november 1996 ingångna konventionen om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980 (Romkonventionen), samt till det första och det andra protokollet angående Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av den konventionen är, till den del de hör till området för lagstiftningen, i kraft så som därom avtalats.

2 §

I Finland är justitieministeriet den behöriga myndighet som avses i artikel 3.1 i första protokollet angående Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av Romkonventionen.

3 §

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

2.

Lag

om upphävande av lagen om tillämplig lag vid avtal av internationell karaktär

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen den 27 maj 1988 om tillämplig lag vid avtal av internationell karaktär (466/1988).

2 §

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

På avtal och förbindelser som ingåtts före denna lags ikraftträdande tillämpas den tidigare lagen.

3.

Lag**om ändring av lagen om arbetsavtal**

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i lagen den 30 april 1970 om arbetsavtal (320/1970) 51 b och 51 c §, sådana de lyder i lag 467/1988, samt
 ändras 17 § 6 mom. och 51 a §, dessa lagrum sådana de lyder, 17 § 6 mom. i lag 466/1966 och 51 a § i nämnda lag 467/1988, som följer:

17 §

*Allmänt stadgande om arbetsgivares
 skyldigheter*

eller transport av personer och varor via Finland eller till Finland, när detta arbete är av tillfällig natur och inte kan utföras med inhemsk arbetskraft.

51 a §

Tillämplig lag vid arbetsavtal

Vad som sägs i 1 och 2 mom. skall anses som sådana tvingande bestämmelser i finsk rätt som avses i artikel 7 punkt 2 i den i Rom den 19 juni 1980 ingångna konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Romkonventionen), när ett arbetsavtal med stöd av vilket en utländsk arbetstagare utför arbete i Finland gäller annat arbete än sådan planering, övervakning och utbildning som hänför sig till anskaffning av en maskin eller en anordning eller ett expertsystem samt installation, reparation eller service av dessa

Om ett arbetsavtal har anknytning till mer än ett land, bestäms den lag som skall tillämpas på arbetsavtalet enligt Romkonventionen.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

På sådana arbetsavtal som ingåtts före denna lags ikraftträdande tillämpas tidigare bestämmelser.

4.

Lag**om upphävande av 87 § sjömanslagen**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 87 § sjömanslagen av den 7 juni 1978 (423/1978).

2 §

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

5.**Lag****om upphävande av 16 c § sjöarbetstidslagen**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
Genom denna lag upphävs 16 c § sjöar-
betstidslagen av den 9 april 1976
(296/1976), sådant detta lagrum lyder i lag
435/1984.

2 §
Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt
som bestäms genom förordning.

6.**Lag****om upphävande av 28 § semesterlagen för sjömän**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
Genom denna lag upphävs 28 § semester-
lagen för sjömän av den 1 juni 1984
(433/1984).

2 §
Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt
som bestäms genom förordning.

7.

Lag**om ändring av 1 och 13 § lagen om tillämplig lag vid vissa försäkringsavtal av internationell karaktär**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 1 mom. och 13 § lagen den 8 januari 1993 om tillämplig lag vid vissa försäkringsavtal av internationell karaktär (91/1993), som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om vilken stats lag som skall tillämpas på ett försäkringsavtal när den risk som omfattas av skadeförsäkringen är belägen i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*EES-stat*) eller när en livförsäkringstagares stadigvarande bostadsort eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det driftställe som avtalet gäller är beläget i en EES-stat.

13 §

Stadganden om tillämplig lag i allmänhet

På försäkringsavtal som avses i denna lag skall i övrigt tillämpas bestämmelserna i den i Rom den 19 juni 1980 ingångna konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

På sådana försäkringsavtal som ingåtts före denna lags ikraftträdande tillämpas tidigare lag.

8.

Lag**om upphävande av 58 § lagen om utländska försäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 58 § lagen den 17 mars 1995 om utländska försäkringsbolag (398/1995).

2 §

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

9.

Lag**om upphävande av 22 § lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
Genom denna lag upphävs 22 § lagen den 30 december 1993 om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/1993).

2 §
Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

10.

Lag**om ändring av 4 och 12 kap. konsumentskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 4 kap. konsumentskyddslagen av den 20 januari 1978 (38/1978), sådant det lyder i lag 1259/1994, en ny 5 § och till 12 kap. 1 e §, sådan den lyder i lag 541/1994, en rubrik och till kapitlet, sådant det lyder jämte ändringar, en ny 1 f § som följer:

4 kap.

Jämkning och tolkning av avtal

5 §

12 kap.

Särskilda stadganden

1 e §

Preskription av konsumentfordran.

Genom en laghänvisning enligt vilken på ett avtal tillämpas lagen i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan inte åsidosättas sådana i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet gällande bestämmelser om oskäliga avtalsvillkor som tillämpas då laghänvisning saknas, om konsumenten i dessa bestämmelser skyddas effektivare mot oskäliga avtalsvillkor än i den lag som enligt laghänvisningen skulle tillämpas på avtalet.

1 f §

Allmänna lagvalsbestämmelser

Till den del av denna eller någon annan lag inte följer något annat, bestäms den lag som skall tillämpas på avtalsförpliktelser som avses i denna lag enligt den i Rom den

19 juni 1980 ingångna konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser. Också när i denna lag avsedda avtalsförpliktelser inte hör till tillämpningsområdet för nämnda konvention, iakttas konventionens bestämmelser i tillämplig del.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning. På avtal som ingåtts före denna lags ikraftträdande tillämpas tidigare lag.

Helsingfors den 28 augusti 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Utrikesminister *Tarja Halonen*

3.

Lag**om ändring av lagen om arbetsavtal**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 30 april 1970 om arbetsavtal (320/1970) 51 b och 51 c §, sådana de lyder i lag 467/1988, samt
ändras 17 § 6 mom. och 51 a §, dessa lagrum sådana de lyder, 17 § 6 mom. i lag 466/1966 och 51 a § i nämnda lag 467/1988, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Allmänt stadgande om arbetsgivares skyldigheter

Stadgandena i 1 och 2 mom. skall anses som sådana tvingande stadganden i finsk rätt som avses i 12 § lagen om tillämplig lag vid avtal av internationell karaktär (466/88) när ett arbetsavtal med stöd av vilket en utländsk arbetstagare utför arbete i Finland gäller annat arbete än sådan planering, övervakning och utbildning som hänför sig till anskaffning av en maskin eller en anordning eller ett expertsystem samt installation, reparation eller service av dessa eller transport av personer och varor via Finland eller till Finland, när detta arbete är av tillfällig natur och inte kan utföras med inhemsk arbetskraft.<O>

Vad som sägs i 1 och 2 mom. skall anses som sådana tvingande stadganden i finsk rätt som avses i artikel 7 punkt 2 i den i Rom den 19 juni 1980 ingångna konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Romkonventionen), när ett arbetsavtal med stöd av vilket en utländsk arbetstagare utför arbete i Finland gäller annat arbete än sådan planering, övervakning och utbildning som hänför sig till anskaffning av en maskin eller en anordning eller ett expertsystem samt installation, reparation eller service av dessa eller transport av personer och varor via Finland eller till Finland, när detta arbete är av tillfällig natur och inte kan utföras med inhemsk arbetskraft.

51 a §

51 a §

*Tillämplig lag vid arbetsavtal**Tillämplig lag vid arbetsavtal*

På ett arbetsavtal som har anknytning till skilda stater tillämpas lagen i den stat där arbetstagaren har sitt hemvist, om arbetsgivaren har sitt driftsställe i denna stat. I annat fall tillämpas på avtalet lagen i den stat där arbetet huvudsakligen utförs eller, om det inte kan anses att arbetet huvudsakligen utförs i någon viss stat, lagen i den stat där arbetsgivaren har sitt driftställe.

Om ett arbetsavtal har anknytning till mer än ett land, bestäms den lag som skall tillämpas på arbetsavtalet enligt Romkonventionen.

Om arbetsavtalet med beaktande av samtliga omständigheter i det enskilda fallet tydligt har en närmare anknytning till någon annan stat än den vars lag enligt 1 mom.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

vore tillämplig, skall lagen i den förstnämnda staten tillämpas.

Uttrycklig överenskommelse kan träffas om att tillämpa lagen i den stat där arbetet huvudsakligen utförs eller där arbetstagaren har sitt hemvist eller där arbetsgivaren har sitt driftställe. Överenskommelse om tillämplig lag skall ingås skriftligen.

51 b §

(upphävs)

Tvingande rätt i den stat där arbetet utförs

När på ett arbetsavtal tillämpas annan lag än lagen i den stat där arbetet utförs, skall beaktas de tvingande normer om arbetsförhållandena som gäller där arbetet utförs.

51 c §

(upphävs)

Allmänna lagvalsregler

På arbetsavtal av internationell karaktär tillämpas i övrigt vad som stadgas i lagen om tillämplig lag vid avtal av internationell karaktär (466/88).

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

På sådana arbetsavtal som ingåtts före denna lags ikraftträdande tillämpas tidigare bestämmelser.

7.

Lag

om ändring av lagen om tillämplig lag vid vissa försäkringsavtal av internationell karaktär

I enlighet med riksdagens beslut ändras 1 § 1 mom. och 13 § lagen den 8 januari 1993 om tillämplig lag vid vissa försäkringsavtal av internationell karaktär (91/1993), som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag stadgas om vilken stats lag som skall tillämpas på ett försäkringsavtal när försäkringsgivarens centrala förvaltning är belägen i en stat som är avtalslutande part i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) och försäkringen har beviljats från försäkringsgivarens driftställe i en EES-stat samt

1) den risk som omfattas av skadeförsäkringen är belägen i en EES-stat, eller

2) livförsäkringstagarens stadigvarande bostadsort eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det driftställe som avtalet gäller är beläget i en EES-stat.

13 §

Stadganden om tillämplig lag i allmänhet

Till den del något annat inte stadgas i denna lag skall tillämplig lag bestämmas enligt lagen om tillämplig lag vid avtal av internationell karaktär (466/88).

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om vilken stats lag som skall tillämpas på ett försäkringsavtal när den risk som omfattas av skadeförsäkringen är belägen i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) eller när en livförsäkringstagares stadigvarande bostadsort eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det driftställe som avtalet gäller är beläget i en EES-stat.

13 §

Stadganden om tillämplig lag i allmänhet

På försäkringsavtal som avses i denna lag skall i övrigt tillämpas bestämmelserna i den i Rom den 19 juni 1980 ingångna konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

På sådana försäkringsavtal som ingåtts före denna lags ikraftträdande tillämpas tidigare lag.

8.

Lag**om upphävande av 58 § lagen om utländska försäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Gällande lydelse

58 §

Tillämplig lagstiftning

Ett utländskt försäkringsbolag skall i sin verksamhet i Finland iakttä finsk lag.

Bolaget är även skyldigt att iakttä finska myndigheters beslut och föreskrifter samt att svara inför finsk domstol, om inte något annat följer av de internationella avtal som Finland ingått.<O>

Föreslagen lydelse

(upphävs)

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

9.

Lag**om upphävande av 22 § lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Gällande lydelse

22 §

Tillämplig lagstiftning

I fråga om rättsförhållandena för en filial som idkar verksamhet i Finland tillämpas finsk lag, om inte något annat följer av Finlands internationella avtal. Kreditinstitutet eller det finansiella institutet är skyldigt att svara vid finska domstolar och att följa beslut och föreskrifter av finska myndigheter.

Föreslagen lydelse

(upphävs)

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

1.

KONVENTION

om Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980, samt till det första och det andra protokollet angående domstolens tolkning av den konventionen

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA I FÖRDRAGET OM UPPRÄTTANDET AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN,

SOM BEAKTAR att Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige i och med sitt medlemskap i Europeiska unionen har förbundit sig att ansluta sig till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, som öppnades för undertecknande i Rom den 19 juni 1980, samt till det första och det andra protokollet angående domstolens tolkning av den konventionen,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 1

Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige ansluter sig

a) till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980, i det följande kallad 1980 års konvention, med all den anpassning och alla de ändringar som har gjorts i den,

— genom den konvention som undertecknades i Luxemburg den 10 april 1984, i det följande kallad 1984 års konvention, om Republiken Greklands anslutning till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser,

— genom den konvention som undertecknades i Funchal den 18 maj 1992, i det följande kallad 1992 års konvention, om Konungariket Spaniens och Portugisiska republikens anslutning till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser,

b) till det första protokollet, som undertecknades den 19 december 1988, i det följande kallat 1988 års första protokoll, om Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser,

c) till det andra protokollet, som underteck

nades den 19 december 1988, i det följande kallat 1988 års andra protokoll, i vilket Europeiska gemenskapernas domstol ges viss behörighet vad beträffar tolkningen av konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.

AVDELNING II

ANPASSNING AV DET PROTOKOLL SOM UTGÖR BILAGA TILL 1980 ÅRS KONVENTION

ARTIKEL 2

Protokollet som utgör bilaga till 1980 års konvention skall ersättas med följande text:

"Utan hinder av bestämmelserna i konventionen får Danmark, Sverige och Finland behålla sina nationella bestämmelser om tillämplig lag när det gäller sjötransport av gods och får ändra dessa bestämmelser utan att förfarandet i artikel 23 i Romkonventionen följs. De tillämpliga nationella bestämmelserna är följande:

— I Danmark 252 § och 321 § tredje och fjärde stycket i *Søloven* (sjölagen).

— I Sverige 13 kap. 2 § första och andra stycket samt 14 kap. 1 § tredje stycket sjölagen.

— I Finland 13 kap. 2 § 1 och 2 mom. och 14 kap. 1 § 3 mom. i sjölagen."

AVDELNING III

ANPASSNING AV 1988 ÅRS FÖRSTA
PROTOKOLL

ARTIKEL 3

I artikel 2 a i 1988 års första protokoll skall följande strecksatser införas:

a) Mellan den tionde och den elfte strecksatsen:

"— i Österrike: *Oberste Gerichtshof, Verwaltungsgewichtshof och Verfassungsgewichtshof*".

b) Mellan den elfte och den tolfte strecksatsen:

"— i Finland: *högsta domstolen/korkein oikeus, högsta förvaltningsdomstolen/korkein hallinto-oikeus, marknadsdomstolen/markkinatuomioistuin* och *arbetsdomstolen/työtuomioistuin*.

— i Sverige: *Högsta domstolen, Regeringsrätten, Arbetsdomstolen och Marknadsdomstolen*".

AVDELNING IV

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 4

1. Generalsekreteraren för Europeiska unionens råd skall till Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges regeringar översända en bestyrkt kopia av 1980 års konvention, 1984 års konvention, 1988 års första protokoll, 1988 års andra protokoll och 1992 års konvention på danska, engelska, franska, grekiska, iriska, italienska, nederländska, spanska, portugisiska och tyska språken.

2. Texterna till 1980 års konvention, 1984 års konvention, 1988 års första protokoll, 1988 års andra protokoll och 1992 års konvention, vilka har upprättats på finska och svenska språken äger lika giltighet under samma villkor som de andra texterna till 1980 års konvention, 1984 års konvention,

1988 års första protokoll, 1988 års andra protokoll och 1992 års konvention.

ARTIKEL 5

Denna konvention skall ratificeras av signatärstaterna. Ratifikationsinstrumenten skall deponeras hos generalsekreteraren för Europeiska unionens råd.

ARTIKEL 6

1. Denna konvention skall i förhållandet mellan de stater som har ratificerat den träda i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att det sista ratifikationsinstrumentet har deponerats av Republiken Österrike, Republiken Finland eller Konungariket Sverige och av en avtalslutande stat som har ratificerat konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.

2. Denna konvention skall för varje avtalslutande stat som i efterhand ratificerar den träda i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att dess ratifikationsinstrument har deponerats.

ARTIKEL 7

Generalsekreteraren för Europeiska unionens råd skall underrätta signatärstaterna om

a) deponeringen av ratifikationsinstrument,

b) dagen för denna konventions ikraftträdande för de avtalslutande staterna.

ARTIKEL 8

Denna konvention, som har upprättats i ett enda originalexemplar på danska, engelska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska och tyska språken vilka alla tolv texter äger lika giltighet, skall deponeras i arkiven hos Europeiska unionens råds generalsekretariat. Generalsekreteraren skall översända en bestyrkt kopia av den till regeringen i varje signatärstat.

GEMENSAM FÖRKLARING

De höga fördragsslutande parterna som har granskat villkoren i det protokoll som utgör bilaga till 1980 års Romkonven-

tion, i dess lydelse enligt konventionen om Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till

1980 års konvention och 1988 års första och andra protokoll,

konstaterar att Danmark, Finland och Sverige förklarar sig beredda att utreda i vilken utsträckning det kommer att bli möjligt för

dem att garantera att alla framtida ändringar i deras nationella rätt om sjötransport av gods kommer att följa förfarandet i artikel 23 i 1980 års Romkonvention.

2.

KONVENTION

om tillämplig lag för avtalsförpliktelser

öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980

INGRESS

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen,

SOM AR ANGELAGNA om att på den internationella privaträttens område fullfölja det lagharmoniseringsarbete som redan har påbörjats inom gemenskapen, särskilt när det gäller domstols behörighet och verkställighet av domar,

SOM ÖNSKAR skapa enhetliga regler om tillämplig lag för avtalsförpliktelser,
HAR KOMMIT ÖVERENS OM FÖLJANDE.

AVDELNING I

KONVENTIONENS TILLÄMPNINGSOMRÅDE

ARTIKEL 1

Konventionens tillämpningsområde

1. Bestämmelserna i denna konvention skall tillämpas på avtalsförpliktelser i de fall då ett val skall göras mellan lagarna i olika länder.

2. De tillämpas inte på

a) frågor som rör fysiska personers rättsliga status, rättskapacitet eller rättshandlingsförmåga, om inte annat följer av artikel 11,

b) avtalsförpliktelser som rör

— arv och testamente,

— makars förmögenhetsförhållanden,

— rättigheter och förpliktelser som har sin grund i familjeförhållanden, släktskap, äktenskap eller svägerskap, inklusive underhållsskyldighet mot barn födda utom äktenskap,

c) förpliktelser som följer av växlar, checkar, löpande skuldebrev och andra negotiabler värdepapper, i den utsträckning som

förpliktelserna enligt sådana andra värdepapper följer av deras negotiablera karaktär,

d) skiljedomsavtal och avtal om val av domstol,

e) frågor som omfattas av reglerna om bolag, föreningar och andra juridiska personer, såsom frågor om deras upprättande genom registrering eller på annat sätt, deras rättskapacitet, interna organisation eller upplösning samt om personligt ansvar för delägare eller medlemmar och organ i denna egenskap för bolagets, föreningens eller den juridiska personens förpliktelser,

f) frågan om en mellanman kan binda sin huvudman i förhållande till tredje man, eller om ett organ för ett bolag, en förening eller en annan juridisk person kan binda bolaget, föreningen eller den juridiska personen i förhållande till tredje man,

g) bildande av "truster" och förhållandet mellan instiftare, "trustees" och förmånstagare,

h) bevisfrågor och processuella frågor, om inte annat följer av artikel 14.

3. Reglerna i denna konvention tillämpas inte på försäkringsavtal som täcker risker belägna inom Europeiska ekonomiska gemenskapens medlemsstaters territorium. För

att avgöra om en risk är belägen inom dessa områden skall domstolen tillämpa inhemsk rätt.

4. Punkt 3 tillämpas inte på återförsäkringsavtal.

ARTIKEL 2

Tillämpning av lagen i en icke fördragsslutande stat

Den lag som anvisas i denna konvention skall tillämpas även om det är lagen i en icke fördragsslutande stat.

AVDELNING II

ENHETLIGA REGLER

ARTIKEL 3

Lagval genom avtal

1. På ett avtal tillämpas den lag som parterna har valt. Lagvalet måste vara uttryckligt eller med rimlig säkerhet framgå av avtalsvillkoren eller av övriga omständigheter. Genom sitt val kan parterna ange tillämplig lag för hela avtalet eller för endast en del av det.

2. Parterna kan när som helst komma överens om att en annan lag skall vara tillämplig på avtalet än den lag som tidigare gällde för det antingen till följd av ett tidigare val enligt denna artikel eller till följd av andra bestämmelser i denna konvention. En ändring i valet av tillämplig lag som görs av parterna efter avtalsslutet påverkar inte avtalets giltighet till formen enligt artikel 9. Det försämrar inte heller tredje mans rättigheter.

3. Den omständigheten att parterna har valt en utländsk lag skall, oavsett om de också har avtalat om behörighet för en utländsk domstol eller inte, när alla andra omständigheter av betydelse vid tidpunkten för valet har anknytning till ett enda land, inte hindra tillämpningen av sådana regler i det landet som inte kan avtalas bort, härefter benämnda "tvingande regler".

4. Frågor om förekomsten och giltigheten av parternas samtycke till att en viss lag skall vara tillämplig avgörs enligt bestämmelserna i artiklarna 8, 9 och 11.

ARTIKEL 4

Tillämplig lag i avsaknad av parternas lagval

1. I den utsträckning tillämplig lag för avtalet inte har valts i enlighet med artikel 3 skall avtalet vara underkastat lagen i det land som det har närmast anknytning till. Om en del av avtalet kan skiljas från resten av avtalet och denna del har närmare anknytning till ett annat land, kan dock lagen i det landet undantagsvis tillämpas på denna del.

2. Med förbehåll för vad som föreskrivs i punkt 5 skall det antas att avtalet har närmast anknytning till det land där den part som skall utföra den prestation som är karaktäristisk för avtalet har sin vanliga vistelseort vid avtalsslutet eller, om det gäller ett bolag, en förening eller en annan juridisk person, sin centrala förvaltning. Om avtalet ingås som ett led i denna parts affärsverksamhet eller yrkesverksamhet, skall detta land dock vara det land där det huvudsakliga verksamhetsstället är beläget eller, om enligt avtalet prestationen skall fullgöras från ett annat verksamhetsställe, det land där det andra verksamhetsstället är beläget.

3. Oavsett bestämmelserna i punkt 2 skall det, i den mån avtalet gäller en sakrätt i fast egendom eller en nyttjanderätt till fast egendom, antas att avtalet har närmast anknytning till det land där den fasta egendomen är belägen.

4. För avtal om godstransport gäller inte antagandet i punkt 2. Sådana avtal skall antas ha närmast anknytning till det land där transportören vid den tidpunkt då avtalet ingicks hade sitt huvudsakliga verksamhetsställe, om det landet också är det land där platsen för lastning eller lossning finns eller där avsändaren har sitt huvudsakliga verksamhetsställe. Vid tillämpning av denna punkt skall certepartier för en enstaka resa och andra avtal vilkas huvudsyfte är transport av gods anses som avtal om godstransport.

5. Punkt 2 skall inte tillämpas om det inte kan avgöras vilken den karaktäristiska prestationen är. Antagandena i punkterna 2-4 skall inte gälla, om det framgår av de samlade omständigheterna att avtalet har närmare anknytning till ett annat land.

ARTIKEL 5

Konsumentavtal

1. Denna artikel är tillämplig på avtal om leverans av varor eller utförande av tjänster åt en person (konsumenten) för ändamål som kan anses ligga utanför hans affärsverksamhet eller yrkesverksamhet och på avtal om kredit för sådana prestationer.

2. Oavsett bestämmelserna i artikel 3 skall parternas val av tillämplig lag inte medföra att konsumenten berövas det skydd som tillförsäkras honom enligt tvingande regler i lagen i det land där han har sin vanliga vistelseort, om avtalet föregicks av ett särskilt anbud riktat till konsumenten i det landet eller av annonsering där och konsumenten där vidtog de för avtalets ingående nödvändiga åtgärder, eller om den andra parten eller dennes representant mottog konsumentens beställning i det landet, eller om avtalet avser försäljning av varor och konsumenten reste från det landet till ett annat land och gjorde sin beställning där, förutsatt att konsumentens resa arrangerades av säljaren i syfte att förmå konsumenten att köpa.

3. Oavsett bestämmelserna i artikel 4 skall avtal som den här artikeln är tillämplig på, i avsaknad av lagval enligt artikel 3, vara underkastade lagen i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort, om de ingår under de omständigheter som anges i punkt 2.

4. Denna artikel skall inte tillämpas på

a) transportavtal,
b) avtal om utförande av tjänster, om tjänsterna skall utföras uteslutande i ett annat land än det där konsumenten har sin vanliga vistelseort.

5. Oavsett bestämmelserna i punkt 4 tillämpas denna artikel på avtal om en kombination av resa och inkvartering för ett gemensamt pris.

ARTIKEL 6

Individuella anställningsavtal

1. Oavsett bestämmelserna i artikel 3 skall parternas val av tillämplig lag i ett anställningsavtal inte medföra att den anställde berövas det skydd som tillförsäkras honom enligt tvingande regler i den lag som enligt punkt 2 skulle tillämpas om inget lagval gjorts.

2. Oavsett bestämmelserna i artikel 4 skall ett anställningsavtal i avsaknad av lagval enligt artikel 3 vara underkastat

a) lagen i det land där den anställde vid fullgörande av avtalet vanligtvis utför sitt arbete, även om han tillfälligt är sysselsatt i ett annat land, eller

b) om den anställde inte vanligtvis utför sitt arbete i ett och samma land, lagen i det land där det verksamhetsställe genom vilket han anställdes är beläget,

om det inte av de samlade omständigheterna framgår att avtalet har närmare anknytning till ett annat land, i vilket fall avtalet skall vara underkastat lagen i det landet.

ARTIKEL 7

Internationellt tvingande regler

1. När lagen i ett visst land tillämpas enligt denna konvention kan tvingande bestämmelser i lagen i ett annat land till vilket situationen har nära anknytning tillerkännas verkan, om och i den utsträckning som enligt lagen i det senare landet dessa regler skall tillämpas oavsett vilken lag som är tillämplig på avtalet. Vid bedömningen av om sådana tvingande regler skall tillerkännas verkan skall hänsyn tas till deras art och syfte liksom till följderna av att de tillämpas eller inte tillämpas.

2. Denna konvention skall inte begränsa tillämpningen av regler i domstolslandets lag när de är tvingande oavsett vilken lag som i övrigt skall tillämpas på avtalet.

ARTIKEL 8

Materiell giltighet

1. Förekomsten och giltigheten av ett avtal eller en bestämmelse i ett avtal skall avgöras enligt den lag som skulle tillämpas enligt denna konvention, om avtalet eller bestämmelsen var giltig.

2. En part kan dock åberopa lagen i det land där han har sin vanliga vistelseort för att få fastställt att han inte har samtyckt till avtalet eller avtalsbestämmelsen, om det framgår av omständigheterna att det inte skulle vara rimligt att avgöra verkan av hans uppträdande enligt den lag som anges i föregående punkt.

ARTIKEL 9

Giltighet till formen

1. Ett avtal som ingås mellan personer som befinner sig i samma land är giltigt till formen, om det uppfyller formkraven i den lag som gäller för avtalet enligt denna konvention eller i lagen i det land där avtalet ingås.

2. Ett avtal som ingås mellan personer som befinner sig i olika länder är giltigt till formen, om det uppfyller formkraven i den lag som gäller för avtalet enligt denna konvention eller i lagen i något av dessa länder.

3. När ett avtal ingås av en representant är det land där representanten handlar det relevanta landet vid tillämpningen av punkterna 1 och 2.

4. En ensidig rättshandling som avser ett existerande eller ett framtida avtal är giltigt till formen, om den uppfyller formkraven i den lag som enligt denna konvention gäller för eller skulle gälla för avtalet eller i lagen i det land där rättshandlingen företogs.

5. Bestämmelserna i de föregående punkterna skall inte tillämpas på avtal som omfattas av artikel 5 och som har ingåtts under de omständigheter som anges i artikel 5.2. Giltigheten till formen av sådana avtal avgörs enligt lagen i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort.

6. Oavsett punkterna 1—4 i denna artikel skall ett avtal som avser sakrätt i fast egendom eller nyttjanderätt till fast egendom vara underkastat sådana tvingande formkrav som ställs enligt lagen i det land där egendomen är belägen, om sådana krav ställs enligt den lagen oavsett i vilket land avtalet har ingåtts och oavsett vilken lag som gäller för avtalet.

ARTIKEL 10

Den tillämpliga lagens räckvidd

1. Den lag som är tillämplig på avtalet enligt artiklarna 3—6 och 12 i denna konvention skall reglera särskilt

a) avtalets tolkning,

b) dess fullgörelse,

c) följderna vid avtalsbrott, däribland uppskattning av skada i den mån sådan uppskattning regleras av rättsregler, dock endast inom ramen för de befogenheter som tillkommer domstolen enligt dess processuella

regler,

d) olika sätt att få förpliktelserna att upphöra, samt preskription och andra rättighetsförluster som följer av utgången av en frist,

e) följderna av avtalets ogiltighet.

2. När det gäller sättet för fullgörelse och åtgärder med anledning av bristande fullgörelse skall hänsyn tas till lagen i det land där fullgörelsen äger rum.

ARTIKEL 11

Bristande rättskapacitet och bristande rättslig handlingsförmåga

När ett avtal har ingåtts mellan personer som befinner sig i samma land, kan en fysisk person som har rättskapacitet och rättshandlingsförmåga enligt lagen i det landet åberopa bristande rättskapacitet och bristande rättshandlingsförmåga enligt en annan lag, endast om den andra avtalsparten när avtalet ingicks kände till eller borde ha känt till denna brist.

ARTIKEL 12

Överlåtelse av fordran

1. Överlåtarens och förvärvarens inbördes förpliktelser vid överlåtelse av en fordran skall bestämmas enligt den lag som enligt denna konvention är tillämplig på avtalet mellan överlåtaren och förvärvaren.

2. Den lag som är tillämplig på den överlåtna fordringen skall reglera dess överlåtbarhet, förhållandet mellan förvärvaren och gäldenären, de förutsättningar under vilka överlåtelsen kan göras gällande mot gäldenären och frågan om en prestation av gäldenären befriar honom från hans förpliktelser.

ARTIKEL 13

Subrogation

1. När en person (borgenären) har en avtalsgrundad fordran mot en annan person (gäldenären) och en tredje person är skyldig, att prestera till borgenären eller redan har presterat till denne till uppfyllelse av sin skyldighet, skall frågan om den tredje personen har rätt att mot gäldenären helt eller delvis utöva de rättigheter som borgenären hade mot gäldenären enligt den lag som gäller för förhållandet dem emellan avgöras

enligt den lag som gäller för den tredje personens skyldighet att prestera till borgenären.

2. Samma regel gäller när flera personer har samma avtalsförpliktelse och en av dem har fullgjort prestationen till borgenären.

ARTIKEL 14

Bevisbördan m.m.

1. Den lag som enligt denna konvention gäller för ett avtal skall tillämpas även i den mån den för avtalsrättsliga förhållanden uppställer rättsliga presumtioner eller fördelar bevisbördan.

2. Bevisning om ett avtal eller en rättshandling får föras med varje slags bevismedel som godtas enligt lagen i domstolslandet eller enligt någon av de i artikel 9 angivna lagarna enligt vilka avtalet eller rättshandlingen har giltighet till formen, förutsatt att sådan bevisföring kan genomföras vid domstolen.

ARTIKEL 15

Renvoi är utesluten

När konventionen föreskriver att lagen i ett visst land skall tillämpas avses gällande rättsregler i det landet, med undantag för landets internationellt privaträttsliga regler.

ARTIKEL 16

Ordre public

Tillämpning av en regel i den lag som anvisas i denna konvention får vägras endast om en sådan tillämpning är uppenbart oförenlig med grunderna för domstolslandets rättsordning.

ARTIKEL 17

Tillämplighet i tiden

Denna konvention skall tillämpas i en konventionsstat på avtal som ingås efter den dag då konventionen har trätt i kraft i förhållande till den staten.

ARTIKEL 18

Enhetlig tolkning

Vid tolkning och tillämpning av ovanstående enhetliga regler skall hänsyn tas till deras internationella karaktär och till önskemålet att det uppnås enhetlighet vid deras tolkning och tillämpning.

ARTIKEL 19

Stater med mer än en rättsordning

1. När en stat omfattar flera territoriella enheter som var och en har sina egna rättsregler i fråga om avtalsförpliktelser skall varje sådan enhet anses som ett land vid fastställandet av den lag som skall tillämpas enligt denna konvention.

2. En stat där olika territoriella enheter har sina egna rättsregler för avtalsförpliktelser behöver inte tillämpa denna konvention vid lagkonflikter enbart mellan lagarna i sådana enheter.

ARTIKEL 20

Gemenskapsrättens företrädare

Denna konvention skall inte inverka på tillämpningen av bestämmelser som på särskilda områden fastställer lagvalsregler för avtalsförpliktelser och som ingår i eller kommer att ingå i rättsakter utfärdade av Europeiska gemenskapernas institutioner eller i nationella lagar som harmoniserats för genomförande av sådana rättsakter.

ARTIKEL 21

Förhållandet till andra konventioner

Denna konvention skall inte inverka på tillämpningen av internationella konventioner som en konventionsstat har tillträtt eller kommer att tillträda.

ARTIKEL 22

Reservationer

1. Varje konventionsstat får vid tidpunkten för undertecknande, ratifikation, antagande eller godkännande förbehålla sig rätten att inte tillämpa

- a) artikel 7.1,
- b) artikel 10.1 e.

2. Varje konventionsstat får också vid anmälan om utvidgning av konventionen i enlighet med artikel 27.2 göra en eller flera av dessa reservationer och kan därvid begränsa deras verkningar till samtliga eller vissa av de territorier som omfattas av utvidgningen.

3. Varje konventionsstat får när som helst återkalla en reservation som den har gjort; reservationen skall upphöra att gälla den första dagen i den tredje kalendermånaden efter anmälan om återkallelsen.

AVDELNING III

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 23

1. Om en konventionsstat efter det att konventionen har trätt i kraft för den staten önskar anta en ny lagvalsregel för en viss typ av avtal som omfattas av denna konvention, skall den meddela sin avsikt till de övriga signatärstaterna genom generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd.

2. Varje signatärstat får inom sex månader från den dag då generalsekreteraren underrättades begära att denne inleder överläggningar mellan signatärstaterna för att nå en överenskommelse.

3. Om ingen signatärstat har begärt överläggningar inom denna period eller om under överläggningarna ingen överenskommelse har nåtts inom två år från det att generalsekreteraren underrättades, får den berörda konventionsstaten ändra sin lag på angivet sätt. De åtgärder som vidtas av denna stat skall meddelas övriga signatärstater genom generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd.

ARTIKEL 24

1. Om en konventionsstat efter det att denna konvention har trätt i kraft för den staten önskar tillträda en multilateral konvention som har som huvudsakligt mål eller som ett av sina huvudsakliga mål att fastställa internationellt privaträttsliga regler för frågor som omfattas av denna konvention, skall förfarandet i artikel 23 tillämpas. Den period om två år som avses i artikel 23.3 skall dock minskas till ett år.

2. Det förfarande som avses i punkt 1 be-

höver inte följas, om en konventionsstat eller någon av Europeiska gemenskaperna redan har tillträtt den multilaterala konventionen eller om dess syfte är att revidera en konvention som den berörda staten redan har tillträtt eller om det är en konvention som har ingåtts inom ramen för fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna.

ARTIKEL 25

Om en konventionsstat anser att den harmonisering som uppnås genom denna konvention äventyras av överenskommelser som inte omfattas av artikel 24.1, får den staten begära att generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd inleder överläggningar mellan signatärstaterna till denna konvention.

ARTIKEL 26

Varje konventionsstat får begära att denna konvention revideras. I så fall skall ordföranden för Europeiska gemenskapernas råd sammankalla en revisionskonferens.

ARTIKEL 27

1. Denna konvention skall tillämpas på konventionsstaternas europeiska territorier, inklusive Grönland, och på Frankrikes hela territorium.

2. Utan hinder av punkt 1 skall följande gälla:

a) Denna konvention skall inte tillämpas på Färöarna såvida inte Konungariket Danmark lämnar en förklaring om motsatsen.

b) Denna konvention skall inte tillämpas på europeiska territorier utanför Förenade kungariket vars internationella relationer Förenade kungariket svarar för, såvida inte Förenade kungariket lämnar en förklaring om motsatsen för något sådant territorium.

c) Denna konvention skall tillämpas på Nederländska Antillerna, om Konungariket Nederländerna lämnar en förklaring om det.

3. Sådana förklaringar kan lämnas när som helst genom anmälan till generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd.

4. Förfaranden i Förenade kungariket efter överklagande från domstolar i något av de territorier som avses i punkt 2 b skall betraktas som förfaranden i dessa domstolar.

ARTIKEL 28

1. Denna konvention skall från den 19 juni 1980 vara öppen för undertecknande av de stater som är parter i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen.

2. Denna konvention skall ratificeras, godtas eller godkännas av signatärstaterna. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten skall deponeras hos generalsekretären vid Europeiska gemenskapernas råd.

ARTIKEL 29

1. Denna konvention träder i kraft den första dagen i den tredje kalendermånaden efter det att det sjunde ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumentet har deponerats.

2. Denna konvention träder i kraft för varje signatärstat som därefter ratificerar, godtar eller godkänner konventionen den första dagen i den tredje kalendermånaden efter det att ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumentet har deponerats.

ARTIKEL 30

1. Denna konvention gäller för en period av tio år räknat från den dag då den träder i kraft enligt artikel 29.1, och detta även för stater för vilka den träder i kraft vid en senare tidpunkt.

2. Om det inte skett någon uppsägning, förlängs konventionen automatiskt vart femte år.

3. En konventionsstat som vill säga upp konventionen skall senast sex månader före utgången av tio- eller femårsperioden underrätta generalsekretären vid Europeiska gemenskapernas råd om detta. En uppsägning kan begränsas till att omfatta ett

territorium som konventionen har utvidgats till genom en förklaring enligt artikel 27.2.

4. Uppsägningen skall ha verkan endast i förhållande till den stat som har gjort den. Konventionen skall fortsätta att gälla mellan övriga konventionsstater.

ARTIKEL 31

Generalsekretären vid Europeiska gemenskapernas råd skall underrätta de stater

som är parter i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen om

- a) undertecknandena,
- b) deponeringen av varje ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument,
- c) dagen för konventionens ikraftträdande,
- d) underrättelser som lämnas enligt artiklarna 23—27 och 30,
- e) reservationer och återkallelser av reservationer som avses i artikel 22.

ARTIKEL 32

Det protokoll som biläggs denna konvention utgör en integrerad del av konventionen.

ARTIKEL 33

Denna konvention, upprättad i ett enda exemplar på danska, engelska, franska, iriska, italienska, nederländska och tyska språken, vilka texter alla äger lika giltighet, skall deponeras i arkiven hos generalsekretariatet vid Europeiska gemenskapernas råd. Generalsekretären skall överlämna en bestyrkt kopia till regeringen i varje signatärstat.

PROTOKOLL

De höga fördragsslutande parterna har kommit överens om följande bestämmelse som skall biläggas konventionen:

Utan hinder av bestämmelserna i konventionen får Danmark behålla reglerna i 5 169 i Sloven om tillämplig lag i frågor som rör sjötransport av gods och får revidera dessa regler utan att följa det förfarande som anges i artikel 23 i konventionen.

GEMENSAM FÖRKLARING

Vid undertecknandet av konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser förklarar regeringarna i Konungariket Belgien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Franska republiken, Irland, Italienska republiken, Storhertigdömet Luxemburg, Konungariket Nederländerna och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland följande:

I. Angelägna om att så långt det är möjligt undvika spridning av lagvalsregler mellan

flera olika instrument och skillnader mellan dessa regler, uttrycker de sin önskan om att Europeiska gemenskapernas institutioner vid utövandet av sina befogenheter enligt de fördrag genom vilka de upprättades, vid behov kommer att sträva efter att anta lagvalsregler som så långt det är möjligt är förenliga med reglerna i denna konvention.

II. De förklarar att de från dagen för undertecknandet av denna konvention tills de blir bundna av artikel 24 har för avsikt

att samråda inbördes, om någon av signärstaterna önskar tillträda någon konvention som förfarandet enligt artikel 24 skulle bli tillämpligt på.

III. Med beaktande av att konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser bidrar till att skapa ökad enhetlighet i fråga om lagvalsregler inom Europeiska gemenskaperna, uttrycker de ståndpunkten att varje stat som blir medlem av Europeiska gemenskaperna bör ansluta sig till denna konvention.

3.

GEMENSAM FÖRKLARING

Regeringarna i Konungariket Belgien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Franska republiken, Irland, Italienska republiken, Storhertigdömet Luxemburg, Konungariket Nederländerna och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland,

som vid undertecknandet av konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, önskar säkerställa att denna konvention tillämpas så effektivt som möjligt, och som är angelägna om att förhindra att skillnader beträffande tolkningen av denna konvention motverkar dess enhetlighetsskapande effekt,

förklarar sig beredda att

a) undersöka möjligheten att göra Europeiska gemenskapernas domstol behörig och, om det visar sig nödvändigt, att förhandla fram ett avtal för detta ändamål, samt

b) anordna regelbundna möten mellan sina företrädare.

FÖRSTA PROTOKOLLET

om Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA I FÖRDRAGET OM UPPRÄTTANDET AV EUROPEISKA EKONOMISKA GEMENSKAPEN,

SOM HANVISAR till den gemensamma förklaring som har bilagts konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980, HAR BESLUTAT att anta ett protokoll som tilldelar Europeiska gemenskapernas domstol behörighet att tolka den konventionen och har för detta ändamål som befullmäktigade ombud utsett

.....

SOM församlade i rådet, sedan de har utväxlat sina fullmakter och funnit dem vara i god och behörig form,

HAR ENATS OM FÖLJANDE BESTÄMMELSER.

ARTIKEL 1

Europeiska gemenskapernas domstol är behörig att tolka

a) konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980, nedan kallad "Romkonventionen",

b) konventioner om anslutning till Rom-

konventionen av stater som blir medlemmar av Europeiska gemenskaperna efter det att konventionen öppnades för undertecknande, c) detta protokoll.

ARTIKEL 2

Följande domstolar har rätt att begära att domstolen skall meddela förhandsavgörande

i en fråga som uppkommer i ett mål som är anhängigt vid dem och rör tolkningen avbestämmelserna i de instrument som nämns i artikel 1, när de anser att ett beslut i frågan är nödvändigt för att de skall kunna döma i saken:

- a) — i Belgien:
la Cour de cassation - het Hof van Cassatie och le Conseil d'Etat - de Raad van State,
— i Danmark:
Højesteret,
— i Förbundsrepubliken Tyskland:
die obersten Gerichtshöfe des Bundes,
— i Grekland:
τα αυ;τατα Δι_αό_ια,
— i Spanien:
el Tribunal supremo,
— i Frankrike:
la Cour de Cassation och le Conseil d'Etat,
— i Irland:
the Supreme Court,
— i Italien:
la Corte suprema di Cassazione och il Consiglio di Stato,
— i Luxemburg:
la Cour supérieure de justice, i dess sammansättning som Cour de cassation
— i Nederländerna:
de Hoge Raad,
— i Portugal:
o Supremo Tribunal de Justiça och o Supremo Tribunal Administrativo,
— i Förenade kungariket:
the House of Lords och andra domstolar vilkas beslut inte går att överklaga;
- b) domstolarna i konventionsstaterna när de dömer som överinstans.

ARTIKEL 3

1. En behörig myndighet i en konventionsstat har rätt att begära att domstolen uttalar sig i en fråga om tolkningen av bestämmelserna i de instrument som nämns i artikel 1, om avgöranden som meddelas av domstolar i den staten strider antingen mot den tolkning som gjorts av domstolen eller mot ett avgörande av en domstol i en annan konven-

tionsstat, vilken domstol nämns i artikel 2. Bestämmelserna i denna punkt gäller endast avgöranden som har vunnit laga kraft.

2. Den tolkning som görs av domstolen i anledning av en sådan begäran påverkar inte de avgöranden som gav upphov till begäran om tolkning.

3. Det offentligas högsta representant vid kassationsdomstolarna i konventionsstaterna eller varje annan myndighet som utses av en konventionsstat är behöriga att vända sig till domstolen med en begäran om tolkning enligt punkt 1.

4. När en begäran inkommer skall domstolens justitiesekreterare underrätta konventionsstaterna samt Europeiska gemenskapernas kommission och råd, vilka inom en frist om två månader efter sådan underrättelse har rätt att inkomma till domstolen med inlagor eller skriftliga synpunkter.

5. Det förfarande som anges i denna artikel skall inte föranleda att avgifter tas ut eller att ersättning för kostnader eller utlägg tillerkänns.

ARTIKEL 4

1. Såvida inte annat föreskrivs i detta protokoll skall de bestämmelser i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen och i det därtill bilagda protokollet om domstolens stadga, vilka gäller när domstolen skall meddela förhandsavgörande, tillämpas även på förfarandet vid tolkning av de instrument som nämns i artikel 1.

2. Domstolens rättegångsregler skall vid behov anpassas och kompletteras enligt artikel 188 i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen.

ARTIKEL 5

Detta protokoll skall ratificeras av signärstaterna. Ratifikationsinstrumenten skall deponeras hos generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd.

ARTIKEL 6

1. För att det här protokollet skall träda i kraft skall det ratificeras av sju stater för vilka Romkonventionen är i kraft. Det träder i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att ratifikationsinstrument har deponerats av den av dessa stater som sist

fullgör denna formalitet. Om emellertid det andra protokollet, som antogs i Bryssel den 19 december 1988, vilket ger Europeiska gemenskapernas domstol viss behörighet vid tolkning av konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980, träder i kraft senare, träder det här protokollet i kraft samma dag som det andra protokollet träder i kraft.

2. Varje ratifikation som äger rum efter detta protokolls ikraftträdande skall gälla från och med den första dagen den tredje månaden efter depositionen av ratifikationsinstrumentet, förutsatt att ifrågavarande stats ratifikation, godtagande eller godkännande av Romkonventionen har blivit gällande.

ARTIKEL 7

Generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd skall underrätta signatärstaterna om

- a) deponeringen av varje ratifikationsinstrument,
- b) dagen för detta protokolls ikraftträdande,
- c) förordnanden som meddelas enligt artikel 3.3,
- d) meddelanden som lämnas enligt artikel 8.

ARTIKEL 8

Konventionsstaterna skall till generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd överlämna texterna till sådana lagbestämmelser som innebär ändringar i den förteckning över domstolar som anges i artikel 2 a.

ARTIKEL 9

Detta protokoll skall gälla så länge Romkonventionen förblir i kraft enligt de villkor som anges i artikel 30 i den konventionen.

ARTIKEL 10

Varje konventionsstat får begära att detta protokoll revideras. Om så sker, skall ordföranden för Europeiska gemenskapernas råd sammankalla en revisionskonferens.

ARTIKEL 11

Detta protokoll, som har upprättats i ett enda exemplar på danska, engelska, franska, grekiska, iriska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska och tyska språken, vil-

ka tio texter äger lika giltighet, skall deponeras i arkiven hos generalsekretariatet vid Europeiska gemenskapernas råd. Generalsekreteraren skall överlämna en bestyrkt kopia till regeringen i varje signatärstat.

GEMENSAMMA FÖRKLARINGAR

GEMENSAM FÖRKLARING

Konungariket Belgiens, Konungariket Danmarks, Förbundsrepubliken Tysklands, Hellenska republiken, Konungariket Spaniens, Franska republikens, Irlands, Italienska republikens, Storhertigdömet Luxemburgs, Konungariket Nederländernas, Portugisiska republikens och Förenade Konungarikets Storbritannien och Nordirland regeringar,

som, vid undertecknandet av det första protokollet om Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad

för undertecknande i Rom den 19 juni 1980, önskar säkerställa en så effektiv och enhetlig tillämpning som möjligt av dess bestämmelser,

förklarar sig beredda att, tillsammans med Europeiska gemenskapernas domstol, anordna informationsutbyte om de avgöranden som vinner laga kraft och som i enlighet med konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser meddelas av de domstolar som nämns i artikel 2 i nämnda protokoll. Informationsutbytet skall omfatta

- översändande från de behöriga nationella myndigheterna till domstolen av avgöranden

som meddelas av de domstolar som nämns i artikel 2 a samt av vägledande avgöranden som meddelas av de domstolar som anges i artikel 2 b,

- klassificering och utnyttjande av dokumentationen om dessa domstolars avgöranden inklusive, om så är nödvändigt, sammanfattningar och översättningar samt offentliggörande av särskilt viktiga avgöranden,

- tillgång till dokumentationen från domstolen för de behöriga nationella myndigheterna i de stater som är protokollsparter samt för kommissionen och Europeiska gemenskapernas råd.

GEMENSAM FÖRKLARING

Konungariket Belgiens, Konungariket Danmarks, Förbundsrepubliken Tysklands, Hellenska republiken, Konungariket Spani-

ens, Franska republikens, Irlands, Italienska republikens, Storhertigdömet Luxemburgs, Konungariket Nederländernas, Portugisiska republikens och Förenade konungarikets Storbritannien och Nordirland regeringar, som, vid undertecknandet av det första protokollet om domstolens tolkning av konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980,

hänvisar till den gemensamma förklaring som bilagts konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser,

önskar säkerställa en så effektiv och enhetlig tillämpning som möjligt av dess bestämmelser,

är angelägna om att förhindra att skillnader i tolkningen av nämnda konvention skadar dess enhetliga karaktär,

anser att varje stat som blir medlem av de Europeiska gemenskaperna bör ansluta sig till det här protokollet.

4.

ANDRA PROTOKOLLET

om att ge Europeiska gemenskapernas domstol viss behörighet att tolka konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA I FÖRDRAGET OM UPPRÄTTANDET AV EUROPEISKA EKONOMISKA GEMENSKAPEN,

SOM BEAKTAR att konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980, nedan kallad "Romkonventionen", träder i kraft efter deponeringen av det sjunde ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumentet,

SOM BEAKTAR att det för enhetlig tillämpning av de regler som har införts genom Romkonventionen krävs en mekanism som säkerställer en enhetlig tolkning av dess regler, och att Europeiska gemenskapernas domstol för detta ändamål bör ges lämplig behörighet, även innan Romkonventionen träder i kraft, med avseende på alla medlemsstater i Europeiska ekonomiska gemenskapen,

HAR BESLUTAT att anta detta protokoll och har för detta ändamål som befullmäktigade ombud utsett

.....

SOM, församlade i rådet, sedan de har utväxlat sina fullmakter och funnit dem vara i god och behörig form,

HAR ENATS OM FÖLJANDE BESTÄMMELSER.

ARTIKEL 1

1. Europeiska gemenskapernas domstol skall, när det gäller Romkonventionen, vara

behörig enligt det första protokollet, som antogs i Bryssel den 19 december 1988, om Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av konventionen om tillämplig lag för

avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980. Protokollet om Europeiska gemenskapernas domstols stadga och rättegångsreglerna för domstolen skall vara tillämpliga.

2. Domstolens rättegångsregler skall vid behov anpassas och kompletteras enligt artikel 188 i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen.

ARTIKEL 2

Detta protokoll skall ratificeras av signatärstaterna. Ratifikationsinstrumenten skall deponeras hos generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd.

ARTIKEL 3

Detta protokoll träder i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att ratifikationsinstrumentet har deponerats av den signatärstat som sist genomför denna formalitet.

ARTIKEL 4

Detta protokoll, som har upprättats i ett enda exemplar på danska, engelska, franska, grekiska, iriska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska och tyska språken, vilka tio texter äger lika giltighet, skall deponeras i arkiven hos generalsekretariatet vid Europeiska gemenskapernas råd. Generalsekreteraren skall överlämna en bestyrkt kopia av det till regeringen i varje signatärstat.

5.

KONVENTION**om Helleniska republikens tillträde till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA I FÖRDRAGET OM UPPRÄTTANDET AV EUROPEISKA EKONOMISKA GEMENSKAPEN,

SOM BEAKTAR att Helleniska republiken i och med sitt medlemskap i gemenskapen har förbundit sig att ansluta sig till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980,

HAR BESLUTAT att ingå denna konvention och har för detta ändamål som befullmäktigade ombud utsett

.....

SOM, efter att ha utväxlat sina fullmakter och funnit dem vara i god och behörig form, HAR ENATS OM FÖLJANDE.

ARTIKEL 1

Helleniska republiken ansluter sig härmed till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980.

ARTIKEL 2

Generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd skall till Helleniska republikens regering överlämna en bestyrkt kopia av konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser på danska, engelska, franska, iriska, italienska, nederländska och tyska språken.

Den text till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser som har upprättats på grekiska språket skall biläggas den här konventionen. Den text som har upprättats på grekiska språket äger giltighet under samma villkor som de andra texterna till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.

ARTIKEL 3

Den här konventionen skall ratificeras av signatärstaterna. Ratifikationsinstrumenten skall deponeras hos generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd.

ARTIKEL 4

I förhållandet mellan de stater som har ratificerat den här konventionen träder den i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att det sista ratifikationsinstrumentet har deponerats av Helleniska republiken och sju stater som har ratificerat konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.

För varje konventionsstat som ratificerar den här konventionen senare träder den i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att dess ratifikationsinstrument har deponerats.

ARTIKEL 5

Generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd skall underrätta signatärstaterna om

a) deponeringen av varje ratifikationsinstrument,

b) dagarna för den här konventionens ikraftträdande för konventionsstaterna.

ARTIKEL 6

Den här konventionen, som har upprättats i ett enda exemplar på danska, engelska, franska, grekiska, iriska, italienska, nederländska och tyska språken, vilka åtta texter äger lika giltighet, skall deponeras i arkiven hos generalsekretariatet vid Europeiska gemenskapernas råd. Generalsekreteraren skall överlämna en bestyrkt kopia av den till regeringen i varje signatärstat.

6.

KONVENTION

om Konungariket Spaniens och Portugisiska republikens tillträde till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA I FÖRDRAGET OM UPPRÄTTANDET AV EUROPEISKA EKONOMISKA GEMENSKAPEN,

SOM BEAKTAR att Konungariket Spanien och Portugisiska republiken i och med sitt medlemskap i gemenskapen har förbundit sig att ansluta sig till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980,

HAR BESLUTAT att ingå denna konvention och har för detta ändamål som befullmäktigade ombud utsett

.....

SOM, efter att ha utväxlat sina fullmakter och funnit dem vara i god och behörig form, HAR ENATS OM FÖLJANDE.

ARTIKEL 1

Konungariket Spanien och Portugisiska republiken ansluter sig härmed till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980.

ARTIKEL 2

Konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser ändras enligt följande:

1. Artikel 22.2, artikel 27 och andra meningen i artikel 30.3 utgår.

2. I artikel 31 ersätts d med följande:

"d) underrättelser som lämnas enligt artiklarna 23, 24, 25, 26 och 30".

ARTIKEL 3

Generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd skall till Konungariket Spaniens regering och Portugisiska republikens regering överlämna en bestyrkt kopia av konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser på danska, engelska, franska, grekiska, iriska, italienska, nederländska och tyska språken.

Den text till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser som har upprättats på spanska och portugisiska språken återfinns i bilagorna I och 11 till den här konventionen. Den text som har upprättats på spanska och portugisiska språken äger giltighet under samma villkor som de andra texterna till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.

ARTIKEL 4

Den här konventionen skall ratificeras av signatärstaterna. Ratifikationsinstrumenten skall deponeras hos generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd.

ARTIKEL 5

I förhållandet mellan de stater som har ratificerat den här konventionen träder den i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att det sista ratifikationsinstrumentet har deponerats av Konungariket Spanien eller Portugisiska republiken och en av de stater som har ratificerat konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.

För varje konventionsstat som ratificerar den här konventionen senare träder den i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att dess ratifikationsinstrument har deponerats.

ARTIKEL 6

Generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd skall underrätta signatärstaterna om

a) deponeringen av varje ratifikationsinstrument,

b) dagarna för den här konventionens ikraftträdande för konventionsstaterna.

ARTIKEL 7

Den här konventionen, som har upprättats i ett enda exemplar på danska, engelska,

franska, grekiska, irländska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska och tyska språken, vilka tio texter äger lika giltighet, skall deponeras i arkiven hos generalsekretariatet vid Europeiska gemenskapernas råd.

Generalsekreteraren skall överlämna en bestyrkt kopia av den till regeringen i varje signatärstat.